

เอกสารข่าวสาร งานวิจัยและพัฒนา

Research and Development Newsletter

ปีที่ 14 ฉบับที่ 149 ประจำเดือนมกราคม 2558

สมัชชารัฐสภาอาเซียน

- ❖ กฎหมายทรัพย์สินทางปัญญากับปัญหาการคุ้มครองภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย
- ❖ “รัฐสภาอาเซียน”

กลุ่มงานวิจัยและพัฒนา สำนักวิชาการ
สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

เอกสารข่าวสารงานวิจัยและพัฒนา

Research and Development Newsletter

ปีที่ 14 ฉบับที่ 149

ประจำเดือน มกราคม 2558

วัตถุประสงค์

เพื่อเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ข้อมูล ข่าวสาร
ด้านการวิจัยและพัฒนา ซึ่งเป็นการเพิ่มพูนความรู้
ให้แก่บุคคลในวงงานรัฐสภา อันเป็นประโยชน์ต่อ
การปฏิบัติงานด้านนิติบัญญัติ

กลุ่มงานวิจัยและพัฒนา
สำนักวิชาการ
สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
ถนนประดิพัทธ์ เขตพญาไท
กรุงเทพมหานคร 10400
โทรศัพท์ 0 2244 2067 - 8
โทรสาร 0 2244 2062

ที่ปรึกษา

นายอภิชาติ คำทอง
รองเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
รักษาราชการแทนผู้อำนวยการสำนักวิชาการ
นางสาวจิรพรรณ กาญจนอุดม
ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานวิจัยและพัฒนา

บรรณาธิการ

นายสิริสุสร กระแสร์สุนทร

กองบรรณาธิการ

นายฐากร	จุลินทร
นางสิวพร	สุขเอียด
นางสาวนารีลักษณ์	ศิริวรรณ
นายจันทมร	สีหาบุญลี
นางสาวปิยะวรรณ	ปานโต
นางสาววิมลรักษ์	ศานติธรรม
นางสาวปรียวรรณ	สุวรรณสุนย์
นางสาวอัญชลี	จวงจันทร์

ผู้จัดทำ

นางสาวธัญธิดา	หาเรือนศรี
นางณัฐชานันท์	หนูทองอินทร์

ฝ่ายเผยแพร่

นางภักดิ์กัญญา	มากห้องไทร
นางสาวนวลละออง	พรแก้ว

ส. ค. ศ.

๑) ปุณฺณมณี สัมภมณี กวณฺเฑ
สัณฺณมณีเนฐา ดวณฺเฑ กวณฺเฑ
กัณฺณมณี และกัณฺณมณี สัณฺณมณี
แต่กัณฺณมณี กลับกัณฺณมณี สัณฺณมณี

๒) สัณฺณมณี กัณฺณมณี กวณฺเฑ
สัณฺณมณี กัณฺณมณี สัณฺณมณี
กัณฺณมณี กัณฺณมณี, สัณฺณมณี
สัณฺณมณี สัณฺณมณี สัณฺณมณี

พุทธธรรม สัณฺณมณี

บทบรรณาธิการ

เอกสารข่าวสารงานวิจัยและพัฒนา ฉบับที่ 149 ปีที่ 14 ฉบับเดือนมกราคม พ.ศ. 2558 เพื่อเป็นการต้อนรับเทศกาลปีใหม่อย่างเป็นทางการ กองบรรณาธิการใคร่ขออาราธนาคุณพระศรีรัตนตรัยและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลายที่ท่านผู้อ่านให้ความเคารพนับถือ และด้วยบุญพระบารมีแห่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ และพระบรมวงศานุวงศ์ทุกพระองค์ โปรดดลบันดาลให้ท่านและครอบครัวประสบแต่ความสุขความเจริญ มีความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน และมีสุขภาพพลานามัยที่สมบูรณ์และแข็งแรงตลอดปีและตลอดไปด้วยครับ

สำหรับสาระสำคัญของเอกสารข่าวฯ (ฉบับต้อนรับปีใหม่ 2558) ที่ยังคงประกอบด้วยสาระความรู้ที่อัดแน่นมากมายเช่นเดิม อาทิ คอลัมน์งานวิจัยและพัฒนาที่นำเสนอรายงานวิจัย เรื่อง **“กฎหมายทรัพย์สินทางปัญญากับปัญหาการคุ้มครองภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย”** ซึ่งการวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาเกี่ยวกับกฎหมายด้านทรัพย์สินทางปัญญาว่าจะครอบคลุมหรือคุ้มครองถึงองค์ความรู้ด้านการแพทย์แผนไทยในปัจจุบันหรือไม่ อย่างไร และรายงานวิจัย เรื่อง **“การศึกษาแนวทางการนำ Negative Income TAX มาใช้ในประเทศไทย”** ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับแนวทางในการแก้ไขปัญหาความยากจนโดยเจาะจงไปที่ผู้มีรายได้น้อยที่แท้จริง ผ่านระบบภาษีที่เรียกว่า Negative Income TAX (NIT) ซึ่งเป็นรูปแบบที่รัฐให้ความช่วยเหลือแก่ผู้มีรายได้น้อยด้วยการจัดสรรเงินโอนให้เพื่อแก้ไขปัญหาความยากจนและลดความเหลื่อมล้ำในการกระจายรายได้ โดยวิธีการประสานระบบภาษีอากรและระบบสวัสดิภาพให้เป็นหนึ่งเดียว ส่วนคอลัมน์บทความวิจัยนำเสนอในเรื่อง **“การศึกษาองค์ความรู้ด้านการศึกษา”** ที่ได้สังเคราะห์องค์ความรู้ที่ได้จากรายงานการวิจัยที่มีนักวิชาการและนักวิจัยหลายท่านได้ศึกษาไว้ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับนโยบายการศึกษา การปฏิรูปการศึกษานโยบายในด้าน e-Education นโยบายการเงินเพื่อการศึกษา การส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา และผลตอบแทนจากการลงทุนทางการศึกษา สำหรับคอลัมน์บทความวิชาการ นำเสนอเรื่อง **“มาตรการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ในประเทศไทย”** ที่กล่าวถึงกระบวนการค้ามนุษย์ในประเทศไทยโดยส่วนใหญ่เป็นการค้าที่มีรูปแบบจากการบังคับผู้หญิงและเด็กเพื่อแสวงหาประโยชน์ในรูปแบบต่าง ๆ และกระบวนการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ของไทย

นอกจากนี้ เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมก่อนเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ตามมติที่ประชุมสุดยอดผู้นำอาเซียน เมื่อเดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2555 ณ กรุงพนมเปญ ประเทศกัมพูชา ที่มีมติให้เลื่อนกำหนดการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนออกไปก่อนจากเดิม คือ วันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2558 เป็นปลายปี 2558 (ภายในวันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ. 2558) เอกสารข่าวสารงานวิจัยและพัฒนา จึงขอนำเสนอเนื้อหาที่เป็นความรู้ดี ๆ เกี่ยวกับประชาคมอาเซียน ในคอลัมน์รอบโลกวิจัย เรื่อง **“สมัชชารัฐสภาอาเซียน”** ที่นำเสนอเกี่ยวกับที่มาที่ไปของสมัชชารัฐสภาอาเซียน บทบาทและอำนาจหน้าที่ในด้านต่าง ๆ รวมถึงบทบาทที่มีต่อกระบวนการงานด้านการวิจัยและสุดท้ายคอลัมน์ปิดท้ายวิจัย ขอนำเสนอในเรื่อง **“รู้จักอาเซียน”** โดยกล่าวถึงข้อมูลที่สำคัญและเกร็ดน่ารู้ของประเทศเพื่อนร่วมประชาคมอาเซียน อาทิ ธงชาติ เมืองหลวง ภาษาพูดที่ใช้ จุดแข็งต่าง ๆ และข้อควรรู้เมื่อต้องไปเยือนประเทศเพื่อนบ้านเหล่านั้น

สารบัญ

หน้า

งานวิจัยและพัฒนา

- เรื่อง กฎหมายทรัพย์สินทางปัญญากับปัญหาการคุ้มครองภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย
โดย ภาณุมาศ ชัดเงางาม
เรียบเรียงโดย จันทมร สีหาบุญลี 1
- เรื่อง การศึกษาแนวทางการนำ Negative Income Tax มาใช้ในประเทศไทย
โดย ปณณ อนนนอภบุตร และคณะ
เรียบเรียงโดย ฐาภกร จุลินทร 8

บทความวิจัย

- เรื่อง การศึกษาองค์ความรู้ด้านการศึกษา
นารีลักษณ์ ศิริวรรณ 13

บทความที่น่าสนใจ

- เรื่อง สู้กับมะเร็งด้วยการแพทย์บูรณาการ
วิมลรักษ์ ศานติธรรม 18
- เรื่อง มาตรการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ในประเทศไทย
อัญชลี จวงจันทร์ 22

รอบโลกวิจัย

- สมัชชารัฐสภาอาเซียน
สิวาทพร สุขเอียด 29

รอบด้านงานสภา

- แนวทางการเขียนข้อเสนอโครงการวิจัยเพื่อขอรับทุนจากงบประมาณแผ่นดินหรือจากแหล่งทุนอื่น
ปิยะวรรณ ปานโต 33

ปิดท้ายวิจัย

- “รู้จักอาเซียน”
สิฐัฐร กระแสร์สุนทร 38

งานวิจัยและพัฒนา

กฎหมายทรัพย์สินทางปัญญา กับปัญหาการคุ้มครองภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย

วิจัยโดย...ภาณุมาศ ชัดเงางาม
เรียบเรียงโดย...จันทร สีหาบุญลี

ประเทศไทยเป็นหนึ่งในประเทศที่มีองค์ความรู้ด้านการแพทย์แผนไทย และพืชสมุนไพรไทยอยู่มากที่สุดประเทศหนึ่งในโลก ประมาณว่ามีจำนวนกว่า 10,000 ชนิดสายพันธุ์ที่มีสรรพคุณทางยา ซึ่งค้นพบในประเทศไทย แม้ว่าประเทศไทยจะออกกฎหมาย “พระราชบัญญัติคุ้มครองและส่งเสริมภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย พ.ศ. 2542” เพื่อคุ้มครององค์ความรู้ด้านการแพทย์แผนไทย แต่จนถึงปัจจุบันเป็นเวลากว่า 10 ปีแล้ว ยังไม่มีองค์ความรู้ด้านการแพทย์แผนไทยแม้แต่รายเดียวที่ได้รับการคุ้มครองตามพระราชบัญญัตินี้ ปัญหาดังกล่าวอาจมีที่มาจากหลักการคุ้มครองที่ปรากฏอยู่ในพระราชบัญญัตินี้ การกำหนดหลักปฏิบัติตามพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการให้การคุ้มครองอาจยังไม่มี ความชัดเจนเพียงพอ

ทั้งนี้ การยกเว้นกฎหมายใด จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องทราบถึงหลักการของกฎหมายนั้น ๆ ก่อนว่า จะคุ้มครองใคร หากขณะนั้นแล้วอาจเกิดความสับสนในการออกกฎหมายลูก (กฎกระทรวง ระเบียบ ข้อบังคับ ต่าง ๆ ได้)

ผู้วิจัยได้เห็นถึงความจำเป็นที่ต้องนำเสนอแนวคิดเรื่องการคุ้มครององค์ความรู้ดังกล่าวโดยรวม ก่อน แล้วจึงมาศึกษาถึงองค์ความรู้ด้านการแพทย์แผนไทยว่าควรให้การคุ้มครองภายใต้ระบบกฎหมายใด เช่น ภายใต้หลักกฎหมายทรัพย์สินทางปัญญาที่สร้างขึ้นใหม่ หรือหลักกฎหมายเฉพาะ (Sui Generis) หรือหลักกฎหมายทรัพย์สินทางปัญญาที่มีอยู่แล้ว เช่น กฎหมายสิทธิบัตรให้ความคุ้มครองสิ่งประดิษฐ์และการออกแบบผลิตภัณฑ์ที่มีความใหม่ (New) มีขั้นการประดิษฐ์ที่สูงขึ้น (Inventive Step) และสามารถปรับใช้ในอุตสาหกรรมได้ (Industrial Application) กฎหมายลิขสิทธิ์ให้ความคุ้มครองงานนาฏกรรม ศิลปกรรมหรือวรรณกรรม เครื่องหมายการค้าให้ความคุ้มครองเกี่ยวกับเครื่องหมายหรือสัญลักษณ์ หรือตราที่ใช้กับสินค้าและบริการ กฎหมายสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ให้ความคุ้มครองเกี่ยวกับสินค้าและชื่อของแหล่งภูมิศาสตร์ (เช่น พื้นที่ของประเทศ เขตภูมิภาค และท้องถิ่น และหมายความรวมถึง ทะเล ทะเลทราย แม่น้ำ เกาะ ภูเขา หรือพื้นที่อื่นทำนองเดียวกันนี้ด้วย) กล่าวคือ สินค้าที่ผลิตในแหล่งภูมิศาสตร์นั้น ๆ

หลักการในการให้ความคุ้มครององค์ความรู้ด้านการแพทย์แผนไทยยังมีความจำเป็นที่ต้องศึกษาต่อไปว่า ควรให้ความคุ้มครองภายใต้หลักกฎหมายใดจึงจะเหมาะสม แนวความคิดด้านทรัพย์สินทางปัญญาในการให้ความคุ้มครองในเรื่องนี้ก็ยังเป็นที่ถกเถียงกันอยู่เช่นกัน ดังนั้น การวิจัยในครั้งนี้จึงต้องการศึกษาว่า แนวความคิดด้านทรัพย์สินทางปัญญาจะสามารถครอบคลุม หรือคุ้มครองถึงองค์ความรู้ด้านการแพทย์แผนไทยหรือไม่ ประการใด

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาถึงหลักการคุ้มครองสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาที่ปรากฏอยู่ในลักษณะใกล้เคียงกับองค์ความรู้ด้านภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย และเพื่อแสวงหาแนวทางการคุ้มครองโดยวิธีทางทรัพย์สินทางปัญญาที่มีอยู่แล้ว หรือกรณีเป็นประเภทของทรัพย์สินทางปัญญาใหม่ที่ควรได้รับความคุ้มครอง
2. เพื่อศึกษาความเป็นไปได้ในการใช้หลักการของกฎหมายทรัพย์สินทางปัญญาในการคุ้มครองภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย
3. เพื่อวิเคราะห์ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการคุ้มครองภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทยปัจจุบัน
4. เพื่อเสนอแนวทางในการปรับปรุงกฎหมายเพื่อผลการบังคับใช้กฎหมายให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

วิธีการศึกษาวิจัย

การวิจัยเรื่องกฎหมายทรัพย์สินทางปัญญากับปัญหาการคุ้มครองภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย ผู้วิจัยใช้การวิจัยเชิงคุณภาพในลักษณะของการวิจัยเอกสาร (Documentary Research) โดยการศึกษาจากเอกสารตำรา บทความทางวิชาการ ข้อมูลทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์ และเอกสารกฎหมายที่เกี่ยวข้อง โดยศึกษาและค้นคว้าข้อมูลจากเอกสารเป็นหลัก ซึ่งเอกสารดังกล่าวประกอบด้วย หลักกฎหมายต่าง ๆ ตำราที่เกี่ยวข้องกับเรื่องของสิทธิทางทรัพย์สินทางปัญญา การคุ้มครองภูมิปัญญา เอกสารการแพทย์แผนไทย บทความทางวิชาการ ทั้งที่เป็นเอกสารตำรา และเอกสารจากสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ทั้งเอกสารปฐมภูมิและทุติยภูมิ

สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้นำเอาข้อมูลที่ได้จากการศึกษาและรวบรวมจากเอกสารต่าง ๆ ดังกล่าวข้างต้นมาวิเคราะห์ด้วยวิธีการพรรณนาวิเคราะห์ (Analysis Description) โดยการเชื่อมโยงเนื้อหาอย่างเป็นระบบกับแนวคิดต่าง ๆ

ผลการวิจัย

หลักการคุ้มครองในทรัพย์สินทางปัญญาเกี่ยวกับภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย การวิจัยได้ทราบถึงหลักการของกฎหมายทรัพย์สินทางปัญญาที่มีบริบทใกล้เคียงกับการให้ความคุ้มครองภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย ซึ่งได้แก่ สิทธิบัตร ลิขสิทธิ์ สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ และข้อมูลความลับ และเพื่อวิเคราะห์ถึงเงื่อนไขทางทฤษฎีของหลักกฎหมายทรัพย์สินทางปัญญาของแต่ละประเภทแล้ว จะเห็นได้ว่า ไม่อาจให้ความคุ้มครองได้โดยตรงแก่องค์ความรู้ด้านการแพทย์แผนไทย อย่างไรก็ตาม องค์ความรู้ดังกล่าวก็อาจได้รับการคุ้มครองภายใต้หลักการของกฎหมายทรัพย์สินทางปัญญาได้ ทั้งนี้ โดยการกำหนดให้องค์ความรู้ด้านนี้เป็นประเภทใหม่ประเภทหนึ่งของทรัพย์สินทางปัญญา และกำหนดเงื่อนไขของการคุ้มครองขึ้นมาใหม่ เช่น มีการใช้สืบต่อกันมาเป็นระยะเวลายาวนาน โดยอาจกำหนดระยะเวลาการพิสูจน์ไว้ เช่น 20-30 ปี เป็นต้น และผู้ทรงสิทธิสามารถพิสูจน์ความเป็นเจ้าของที่ได้รับสืบต่อกันมาได้ ทั้งนี้ ผู้ทรงสิทธิอาจเป็นบุคคลธรรมดาหรือชุมชนก็ได้

อย่างไรก็ตาม วิธีการเสนอหลักการคุ้มครองขึ้นมาใหม่นี้ เป็นหลักการที่ค่อนข้างมีอุปสรรคในการผลักดันให้เป็นที่ยอมรับแก่สังคมระหว่างประเทศ หรือในองค์การระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้อง เช่น องค์การทรัพย์สินทางปัญญาโลก ทั้งนี้เพราะเหตุว่า หลักการดังกล่าวเป็นปฏิปักษ์ต่อการแสวงประโยชน์ของกลุ่มประเทศที่พัฒนาแล้ว ที่อาจต้องมีภาระค่าใช้จ่ายเพิ่มเติมในการแสวงหาตัวยารักษาโรคใหม่ ๆ เช่น ต้องเสียค่าอนุญาตให้ใช้สิทธิในองค์ความรู้นั้น ๆ หรือต้องซื้อวัตถุดิบ เช่น พืชสมุนไพรต่าง ๆ เพื่อการผลิตยารักษาโรคที่ประเทศแหล่งกำเนิดวัตถุดิบเหล่านั้นอาจเพิ่มมูลค่าขององค์ความรู้ที่ได้ค้นคว้าหรือพัฒนาสายพันธุ์พืชต่าง ๆ เหล่านั้น เพื่อให้มีคุณค่าทางยารักษาโรค หลักการดังกล่าวยังจะต้องได้รับการผลักดันจากบรรดากลุ่มประเทศกำลังพัฒนาทั้งหลายที่เป็นเจ้าของทรัพยากรพันธุกรรม และองค์ความรู้ทางด้านการแพทย์แผนดั้งเดิม เพื่อให้มีการพิจารณาคู่ครององค์ความรู้ต่าง ๆ เหล่านั้นอย่างจริงจังในเวทีโลกผ่านองค์การระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ ซึ่งการริเริ่ม รวมตัว และความสามัคคีของบรรดาประเทศผู้เกี่ยวข้องต่าง ๆ ทั้งหมด ทั้งนี้ เพื่อให้เป็นที่ยอมรับอย่างเป็นสากล และการผลักดันให้เป็นที่ยอมรับโดยเฉพาะแก่ประเทศพัฒนาแล้ว เป็นเรื่องที่ยากยิ่ง ทั้งนี้เพราะเหตุว่า ประเทศต่าง ๆ เหล่านั้นต่างต้องพิทักษ์ปกป้องผลประโยชน์ของคนในชาติของตน โดยเฉพาะกลุ่มบริษัทเอกชนผู้ประกอบการผลิตและจำหน่ายเภสัชกรรม ทั้งในกลุ่มประเทศยุโรปและสหรัฐอเมริกา การผลักดันหลักการดังกล่าว แม้ว่าโดยทฤษฎีแล้วเป็นเรื่องที่เป็นไปได้ แต่ในทางปฏิบัติแล้วต้องยอมรับความเป็นจริงว่าเป็นไปได้อย่างยากยิ่ง และต้องใช้เวลาและความพยายามอย่างมากดังได้ทราบข้อความจริงในหลักเรื่องกฎหมายทรัพย์สินทางปัญญาแล้วว่า ประเภทของทรัพย์สินทางปัญญาต่าง ๆ ที่ปรากฏมาแล้วล้วนแต่เป็นประเภทที่กำหนดโดยกลุ่มประเทศพัฒนาแล้วทั้งสิ้น ทั้งนี้เพื่อสนองต่อประโยชน์ของกลุ่มประเทศของตน และปัญหาประการสำคัญอีกประการหนึ่งก็คือ อำนาจการต่อรองของกลุ่มประเทศกำลังพัฒนาในสังคมนานาชาติ ประเทศต่อกลุ่มประเทศพัฒนาแล้ว แม้จะมีความเท่าเทียมกันตามหลักกฎหมายระหว่างประเทศ แต่ในความเป็นจริงแล้วต้องยอมรับว่า พลังอำนาจของประเทศพัฒนาแล้วทั้งยุโรปและอเมริกามีอยู่สูงกว่าประเทศกำลังพัฒนาทั้งหลายเป็นอย่างมาก

ความเป็นไปได้ในการใช้หลักการของกฎหมายทรัพย์สินทางปัญญาในการคุ้มครองภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย

ประเทศไทยได้ออกกฎหมายเกี่ยวกับการคุ้มครองภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย พ.ศ. 2542 มาแล้ว แต่ไม่ว่าด้วยเหตุผลใดก็ตาม จนกระทั่งปัจจุบัน ยังไม่มีองค์ความรู้ด้านการแพทย์แผนไทยใดเลยที่ได้รับการคุ้มครองตามพระราชบัญญัตินี้ และจากการที่ได้ศึกษาพระราชบัญญัตินี้โดยละเอียดแล้วจะพบปัญหาอุปสรรคหลายประการในการให้การคุ้มครอง ตลอดจนหลักการซึ่งเห็นว่ามันน่าจะให้ความเป็นธรรมแก่ผู้ทรงสิทธิด้านการแพทย์แผนไทย หากจะได้รับการคุ้มครองจากพระราชบัญญัตินี้ ทั้งนี้ จะขอกกล่าวโดยสรุปเป็นข้อ ๆ ดังนี้

1. กฎหมายดังกล่าวกำหนดเงื่อนไขการขอรับการคุ้มครองยังไม่ชัดเจน เพียงแต่กำหนดคุณสมบัติของผู้มีสิทธิขอจดทะเบียนไว้ในมาตรา 21 และการห้ามมิให้จดทะเบียนในภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทยไว้ในมาตรา 22 แต่ไม่ได้กำหนดคุณลักษณะขององค์ความรู้ด้านการแพทย์แผนไทยว่าต้องมีลักษณะเช่นไร จึงจะได้รับการคุ้มครอง เช่น ขาดการกำหนดระยะเวลาของการใช้องค์ความรู้นั้น ๆ ในสังคม ว่าได้ใช้มานานเท่าใด ทั้งนี้ เพื่อเป็นการพิสูจน์ถึงควมมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการใช้ยาสมุนไพรหรือองค์ความรู้ด้านการแพทย์แผนไทย

2. ระยะเวลาของการให้ความคุ้มครองดังปรากฏในมาตรา 32 ที่กำหนดให้มีการคุ้มครองสิทธิดังกล่าวเป็นเวลาตลอดอายุของผู้ทรงสิทธิ และมีอยู่ต่อไปอีกเป็นเวลา 50 ปี นับแต่ผู้ทรงสิทธิคนสุดท้ายถึงแก่ความตาย และเมื่อล่วงพ้นเวลาดังกล่าวแล้วให้สิทธิที่ได้รับการคุ้มครองนั้น ตกเป็นสิทธิทั่วไป (ทั้งสิทธิในตำรายาแผนไทย หรือตำรายาแผนไทย ซึ่งเป็นสิทธิสาธารณะที่บุคคลทั่วไปสามารถใช้ได้ไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายแต่อย่างใด

ซึ่งหากกำหนดเช่นนี้แล้ว สิทธิทางด้านการแพทย์แผนไทยที่เป็นสิทธิส่วนบุคคลที่ได้จดทะเบียนไว้ในที่สุดก็จะหมดสิ้นไป (ตกเป็นสิทธิสาธารณะ) ซึ่งเมื่อเป็นสิทธิสาธารณะแล้วจึงไม่อาจหวังกันมิให้ผู้ใดใช้สิทธิดังกล่าวได้ ทั้งนี้ รวมทั้งชาวต่างชาติด้วย ซึ่งไม่น่าจะเป็นธรรมสำหรับประชาชนชาวไทยทั้งหลายที่เป็นเจ้าของร่วมกัน องค์ความรู้นั้น ๆ จึงควรสงวนไว้ใช้ก็เพื่อเฉพาะคนไทยที่มีส่วนร่วมในบรรพบุรุษร่วมกันมา จึงควรสงวนไว้ใช้ร่วมกันแต่เฉพาะคนไทยเท่านั้น และหากชาวต่างชาติจะนำไปใช้หรือพัฒนาต่อยอดเป็นผลิตภัณฑ์เพื่อประโยชน์ทางการค้าแล้ว จึงต้องเสียค่าชดเชยหรือ Royalty ให้แก่รัฐ ตามที่จะกำหนดไว้ตามความเหมาะสม

3. การโอนสิทธิของผู้ทรงสิทธิ ซึ่งกฎหมายฉบับนี้กำหนดไว้ในมาตรา 35 ว่าสิทธิในภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทยตามพระราชบัญญัตินี้ไม่อาจโอนให้แก่ผู้อื่นได้ เว้นแต่เป็นการตกทอดทางมรดก ซึ่งข้อจำกัดดังกล่าวถือเป็นข้อจำกัดสิทธิของผู้ทรงสิทธิ ซึ่งหากกรณีผู้ทรงสิทธิไม่มีทายาท หรือมีแต่อาจเป็นผู้ที่ผู้ทรงสิทธิเห็นว่าเป็นผู้ที่ไม่เหมาะสมที่จะเข้ามารับสิทธิดังกล่าว ทำให้ผู้ทรงสิทธิขาดสิทธิอันชอบธรรม ซึ่งเป็นสิทธิทั่วไปในการเป็นเจ้าของที่สามารถจำหน่าย จ่ายโอน ทรัพย์สินของตนเองให้แก่ใครก็ได้ตามความเห็นของตนเอง และเป็นสิทธิที่ได้รับการคุ้มครองโดยรัฐธรรมนูญ ในเรื่องสิทธิความเป็นเจ้าของ ทั้งนี้ หากกฎหมายจะกำหนดให้ต้องจำกัดสิทธิดังกล่าวก็ต้องเป็นเรื่องที่ขัดต่อความมั่นคงและความสงบเรียบร้อยศีลธรรมของประชาชน แต่เรื่องดังกล่าวไม่น่าจะเข้าข่ายในเรื่องเหล่านั้น ดังนั้น การจำกัดสิทธิของผู้ทรงสิทธิจึงไม่น่าจะชอบด้วยหลักการ และขัดต่อสิทธิขั้นพื้นฐานของประชาชนที่มีตามรัฐธรรมนูญ

4. การกำหนดโทษการฝ่าฝืนข้อกำหนดในพระราชบัญญัตินี้ ไม่ได้กำหนดให้มีการลงโทษทางอาญาแก่ผู้ฝ่าฝืนสิทธิ ซึ่งเป็นของผู้ทรงสิทธิส่วนบุคคล นั้นหมายความว่า กฎหมายฉบับนี้ให้ความคุ้มครองทาง

อาญาเฉพาะแต่กรณีของสิทธิด้านอื่น (สิทธิตำรับยาแผนทั่วไปหรือตำราการแพทย์แผนไทยทั่วไป และตำรับยาแผนไทยของชาติ หรือตำราการแพทย์แผนไทยของชาติ) ซึ่งโดยหลักการแล้ว กฎหมายฉบับนี้จะต้องให้ความคุ้มครองทางอาญาแก่สิทธิที่เป็นของส่วนบุคคลด้วย เพราะเมื่อกฎหมายให้ความคุ้มครองหรือผู้ทรงสิทธิที่เป็นเอกชนได้จดทะเบียนสิทธิแก่องค์กรของรัฐ เพื่อให้ได้รับการคุ้มครองที่พึงมีพึงได้ตามหลักของกฎหมายทรัพย์สินทางปัญญาแล้ว ก็ควรแล้วที่สิทธิดังกล่าวที่จะตกเป็นสมบัติสาธารณะที่ใครก็สามารถใช้ได้

ด้วยเหตุดังกล่าว จึงทำให้ผู้ทรงสิทธิไม่ได้รับการคุ้มครองเท่าที่ควรจะเป็น ดังนั้นหากมีการละเมิดสิทธิของผู้ทรงสิทธิ ผู้ทรงสิทธิจำต้องดำเนินการทางแพ่งต่อผู้ละเมิดสิทธิด้วยตัวเอง ซึ่งจะต้องเสียค่าใช้จ่ายเองทั้งหมด เช่นเดียวกับประชาชนทั่วไปในการฟ้องละเมิดเรียกค่าเสียหายจากผู้ละเมิดสิทธิดังกล่าว

5. การกำหนดการรับจดทะเบียนสิทธิในภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย ตามกำหนดในมาตรา 22 ที่กำหนดไว้เป็นตำรับยาแผนไทยส่วนบุคคลที่ปรุงโดยไม่ใช้หลักการแพทย์แผนไทย เช่น ใช้สารสกัดจากพืช สัตว์ หรือจุลชีพที่มีใช้สารสกัดดั้งเดิมตามธรรมชาติ หรือการใช้วิธีแปรรูปที่มีใช้การแปรรูปอย่างหายาบ ซึ่งหากมองการพัฒนาการทางด้านการผลิตของผลิตภัณฑ์ยาในปัจจุบันแล้ว จะเห็นได้ว่า ได้มีการพัฒนาปรับปรุงการให้ได้ตัวยาเพื่อรักษาโรคทันสมัยยิ่งขึ้น โดยอาจมีการสกัดสารบริสุทธิ์จากพืช และสัตว์ เพื่อประกอบเป็นตัวยารักษาโรค ตลอดจนการบรรจุผลิตภัณฑ์ในรูปของเม็ด หรือแคปซูลเพื่อง่ายต่อการบริโภค

ข้อกฎหมายดังกล่าว ควรเปิดกว้างให้ผลิตภัณฑ์ของการแพทย์แผนไทย ไม่ว่าจะได้อาณาโดยวิธีการที่ทันสมัย ก็ยังคงเป็นผลิตภัณฑ์จากการแพทย์แผนไทยอยู่ ไม่ควรมุ่งเน้นถึงวิธีการได้มาเฉพาะแต่โดยวิธีการแปรรูปอย่างหายาบเท่านั้น สารที่ใช้ในการรักษาโรคคงเป็นสารที่มีอยู่ในตัวสมุนไพรเดิมนั้นนั่นเอง ไม่จำเป็นต้องมีการนำมาใช้โดยวิธีการแบบเดิม ๆ โดยไม่ยอมรับการสกัดสารแบบใหม่ให้ได้ตัวยาจากสมุนไพรเพื่อรักษาโรค ซึ่งก็ได้สารตัวเดียวกันในการรักษา การได้สารดังกล่าวจึงไม่จำเป็นต้องใช้แต่เฉพาะวิธีการอย่างหายาบกรณีเดียว หากมีฉะนั้นแล้วอาจทำให้ผลิตภัณฑ์ของการแพทย์แผนไทยไม่มีการพัฒนาไปได้เท่าที่ควร และพึงคำนึงถึงวัตถุประสงค์ของการรักษาเป็นหลักมากกว่าจะมุ่งเน้นถึงวิธีการได้มาซึ่งตัวยาในการรักษาดังกล่าว

ดังนั้น แนวทางในการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายให้มีประสิทธิภาพคุ้มครองผู้ทรงสิทธิ จึงจำต้องแก้ไขพระราชบัญญัติคุ้มครองและส่งเสริมภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย พ.ศ. 2542 ดังต่อไปนี้

1. กำหนดเงื่อนไขการคุ้มครองให้ชัดเจน รวมทั้งภาระการพิสูจน์การใช้องค์ความรู้ทางการแพทย์แผนไทยในชุมชน ว่าเป็นระยะเวลาเท่าใดมาแล้ว เพื่อคุ้มครองสิทธิของประชาชนในอันที่จะใช้การแพทย์แผนไทยได้อย่างปลอดภัย

2. กฎหมายฉบับนี้ไม่ควรกำหนดระยะเวลาการคุ้มครองไว้ ระยะเวลาการคุ้มครองควรมีอยู่ตลอดไป ทั้งนี้ เพราะเหตุว่าองค์ความรู้ดังกล่าวนอกจากจะใช้เวลาในการเกิดอย่างยาวนานจนเป็นที่ยอมรับ และใช้กันอย่างแพร่หลายแล้ว และมีองค์ความรู้ดังกล่าวอีกเป็นจำนวนมากที่ตกเป็นสิทธิแก่ชุมชน หรือเป็นสิทธิของชุมชนที่มีการใช้และปรับปรุงพัฒนาสืบต่อกันมาเป็นเวลาช้านาน จึงควรเป็นสมบัติที่ตกทอดแก่ชุมชนนั้น ๆ สืบต่อไปโดยไม่มีจำกัดเวลา

3. ควรมีการแก้ไขสิทธิของผู้ทรงสิทธิในมาตรา 35 ให้สามารถโอนสิทธิแก่บุคคลได้ตามเจตจำนงของเจ้าของสิทธิ เพื่อให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญและหลักการความเป็นเจ้าของทรัพย์สินโดยทั่วไปได้

4. เห็นควรแก้ไขให้มีการคุ้มครองโทษทางอาญาแก่สิทธิคำรับยาแผนไทยส่วนบุคคลหรือตำราการแพทย์แผนไทยส่วนบุคคล เช่นเดียวกับการให้ความคุ้มครองแก่แผนของชาติและแผนไทยทั่วไป

5. ควรแก้ไขข้อกำหนดในมาตรา 22 ที่กำหนดการจดทะเบียนสิทธิไว้แต่การแปรรูปอย่างหยาบและการมิใช่สารสกัดดั้งเดิมตามธรรมชาติ โดยเปิดโอกาสให้มีการพัฒนาสารสกัดที่ใช้เป็นตัวยารักษาโรคที่อาจมีการพัฒนาปรับปรุงให้มีคุณภาพดีขึ้นในการรักษา และวิธีการการได้มาซึ่งสารที่เป็นตัวยาในการรักษาโรคก็ไม่จำเป็นต้องจำกัดแต่เฉพาะวิธีการอย่างหยาบเท่านั้น อาจมีการพัฒนาวิธีการได้มาซึ่งตัวสารที่ใช้ในการรักษาโรคให้ดีขึ้นก็ไม่ทำให้ความเป็นการแพทย์แผนไทยเสียไปแต่อย่างใด

ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการคุ้มครองภูมิปัญญาแพทย์แผนไทยปัจจุบัน

ถึงแม้ปัจจุบันการแพทย์แผนใหม่จะมีความเจริญก้าวหน้าและได้รับการยอมรับอย่างแพร่หลาย แต่การแพทย์แผนโบราณแบบดั้งเดิมก็ยังคงได้รับความนิยมในกลุ่มคนที่ยังเข้าไม่ถึงการให้บริการการแพทย์แผนใหม่ และยังพบว่าแพทย์แผนไทยได้พยายามพัฒนาสู่ระดับสากลมากขึ้น โดยเฉพาะการนวด สปา รวมทั้งการตั้งสถาบันการสอนเกี่ยวกับการแพทย์แผนไทยขึ้นมากมาย ส่งผลให้มีการออกพระราชบัญญัติคุ้มครองและส่งเสริมภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย พ.ศ. 2542 ขึ้น เพื่อส่งเสริมให้มีการวิจัยในการผลิตยาจากสมุนไพรเป็นผลผลิตทางเศรษฐกิจของไทย และให้ชุมชนสามารถพึ่งตนเองได้จากการดำเนินการทางการแพทย์แผนไทยที่มีมาตรฐาน รวมถึงเพื่อให้เป็นมาตรการคุ้มครองและส่งเสริมให้เอกชน ชุมชน และองค์กรเอกชนตระหนักถึงคุณค่าของภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทยและสมุนไพร และมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ พัฒนา และใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน

การแพทย์แผนไทยถือได้ว่าเป็นเพียงหนึ่งในหลาย ๆ เรื่องขององค์ความรู้ดั้งเดิมที่ยังมีแพร่หลายในทุกมุมโลกของแต่ละประเทศ ซึ่งองค์ความรู้เหล่านั้นยังมีอีกหลายส่วนที่ยังไม่ได้รับการคุ้มครอง โดยส่วนมากจะอยู่ในประเทศที่ยังไม่พัฒนา และยังคงถูกประเทศที่พัฒนาแล้วละเมิดสิทธิในการนำองค์ความรู้เหล่านั้นไปใช้ประโยชน์โดยไม่มีการอ้างถึงแหล่งที่มาดั้งเดิม ทำให้ประเทศต่าง ๆ ที่ถูกคุกคามพยายามหามาตรการทางกฎหมายต่าง ๆ มาคุ้มครององค์ความรู้ของตน ดังเช่นที่ อมรวรรณ พันธุ์หว่า ได้กล่าวไว้ในงานวิจัยถึงผลที่เกิดจากการเจรจาอบอูรุกวัย (Uruguay Round) ของความตกลงทั่วไปว่าด้วยภาษีศุลกากร และการค้าหรือความตกลงแกตต์ ที่ทำให้มีการจัดตั้งองค์การการค้าโลก (WTO) ความตกลงว่าด้วยการค้าบริการ (GATS) และความตกลงว่าด้วยสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาที่เกี่ยวกับการค้าหรือความตกลงทริพส์ ซึ่งถือว่าเป็นความสำเร็จของประเทศที่พัฒนาแล้ว ที่ทำให้มีการวางหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการค้าระหว่างประเทศครบถ้วนทุกประเภท ทั้งสินค้าที่จับต้องได้ และบริการซึ่งจับต้องไม่ได้ รวมทั้งการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา

จากการรวมตัวของประเทศผู้นำทางเศรษฐกิจส่งผลให้ประเทศพัฒนาแล้วได้เปรียบประเทศกำลังพัฒนาในการเข้าถึงองค์ความรู้ดั้งเดิมต่าง ๆ ทำให้ประเทศกำลังพัฒนาต้องออกมาตรการต่าง ๆ ขึ้นมาคุ้มครององค์ความรู้ของตนเอง เช่นเดียวกับประเทศไทยที่ได้กำหนดพระราชบัญญัติคุ้มครองและส่งเสริมภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย พ.ศ. 2542 ขึ้นมา

ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาข้างต้น คณะผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเพื่อองค์กร หน่วยงาน และผู้ที่เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

ผู้วิจัยเห็นว่า ควรผลักดันให้มีการรับรองหลักการคุ้มครองด้านการแพทย์แผนไทยเข้าเป็นหลักการหนึ่งภายใต้ระบบกฎหมายทรัพย์สินทางปัญญา และโดยเฉพาะประเทศในกลุ่มกำลังพัฒนาทั้งหลาย จึงควรมีการรวมตัวกันร่วมกันยกร่างหลักการให้การคุ้มครององค์ความรู้ด้านการแพทย์นี้ให้มีการยอมรับในระดับสากล และในองค์การระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้อง เช่น องค์การทรัพย์สินทางปัญญาโลก และองค์การการค้าโลก เป็นต้น และสิ่งที่รัฐควรเข้ามาให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ทรงสิทธิในภูมิปัญญาด้านการแพทย์แผนไทยก็คือ

- 1) ด้านวิชาการในการตรวจสอบคุณสมบัติหรือสรรพคุณของตัวยาที่ได้มีการขอขึ้นทะเบียน
- 2) ตรวจสอบความซ้ำซ้อนของการจดทะเบียน ซึ่งอาจมีการยื่นขอจดทะเบียนในตัวยาชนิดเดียวกันได้
- 3) ให้ความร่วมมือช่วยเหลือกรณีการขอใช้สิทธิตัวยาสุมนไพรจากเอกชนหรือองค์กรต่างประเทศ โดยเฉพาะทางด้านการร่างสัญญา กฎหมายและการแบ่งปันผลประโยชน์อย่างเท่าเทียมกัน
- 4) รวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ จัดทำเป็นธนาคารข้อมูลหรือ Data Bank เพื่อเป็นฐานข้อมูลหากเกิดกรณีมีการนำไปใช้โดยมิได้รับอนุญาตหรือมีการจดสิทธิบัตรในผลิตภัณฑ์ที่ได้จากองค์ความรู้ดังกล่าว ข้อมูลต่าง ๆ ดังกล่าวอาจใช้เป็นข้อมูลอ้างอิงได้เมื่อเกิดกรณีพิพาทขึ้นในภายหลัง

ทั้งนี้ รัฐต้องกำหนดความชัดเจนในการนำเอาภูมิความรู้ดั้งเดิมด้านการแพทย์แผนไทยนั้น ๆ มาขึ้นทะเบียน เช่น กำหนดแหล่งที่มาขององค์ความรู้และประสบการณ์ในการใช้มา (ยาวนานเพียงใด) เพื่อเป็นการยืนยันว่าองค์ความรู้ทางการแพทย์นั้น ๆ ได้มีการใช้ติดต่อกันเป็นเวลายาวนาน เพียงพอที่จะพิสูจน์ได้ว่าไม่ได้ก่อให้เกิดอันตรายแก่ผู้บริโภค และมีคุณสมบัติทางยาในการรักษาโรคตามสรรพคุณที่ได้ระบุไว้ เป็นต้น สำหรับในส่วนของประเทศไทย เห็นควรให้มีการปรับแก้ไขพระราชบัญญัติคุ้มครองและส่งเสริมภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย พ.ศ. 2542

เอกสารอ้างอิง

ภาณุมาศ ชัดเจนงาม. (2555). *กฎหมายทรัพย์สินทางปัญญาการคุ้มครองปัญญาทางการแพทย์แผนไทย*. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช สถาบันวิจัยและพัฒนา.

การศึกษาแนวทางการนำ Negative Income Tax มาใช้ในประเทศไทย

วิจัยโดย...ปณณ อนนนอภิปุตร และคณะ

เรียบเรียงโดย...ฐาฎร จุลินทร

ด้วยเหตุที่ระบบตลาดเสรีไม่อาจทำหน้าที่แก้ไขปัญหาความยากจนและลดความเหลื่อมล้ำในกระจายรายได้ได้อย่างสมบูรณ์ รัฐจึงต้องมีบทบาทสำคัญในการทำหน้าที่แบ่งสรรปันส่วนรายได้ใหม่ด้วยการดึงเอาความสามารถในการแสวงหารายได้ของผู้คนมาแปลงรูปเป็นภาษีอากร เพื่อนำมาจัดสรรแก่คนที่ด้อยกว่าในรูปแบบสวัสดิการ ซึ่งแม้ว่า ในช่วงประมาณ 10 ปีที่ผ่านมาการจ่ายทางด้านสวัสดิการของรัฐบาลไทยได้เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องและมีแนวโน้มที่จะขยายตัวเพิ่มขึ้นอีกในอนาคต แต่ด้วยข้อจำกัดเกี่ยวกับฐานข้อมูลของประชากร โดยเฉพาะข้อมูลเกี่ยวกับรายได้ ทำให้รัฐบาลไม่สามารถกำหนดนโยบายแก้ไขปัญหาความยากจนให้ตรงกลุ่มเป้าหมายได้ บ่อยครั้งที่รัฐบาลเลือกวิธีการช่วยเหลือคนยากจนและด้อยโอกาสในลักษณะการให้อย่างถวนหน้าเท่านั้น แต่การจัดสวัสดิการโดยขาดการตรวจสอบรายได้ของผู้รับประโยชน์ยอมทำให้รัฐบาลมีภาระรายจ่ายสูงเกินจำเป็น (เพราะงบประมาณถูกจัดสรรไปยังผู้ที่ไม่มียาได้น้อยจริง) ประกอบกับการที่ระบบภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในปัจจุบันไม่ได้เอื้อประโยชน์ต่อผู้มีรายได้น้อยที่อยู่นอกระบบภาษีเท่าที่ควร กล่าวคือ คนจนที่อยู่นอกระบบภาษีไม่มีภาระภาษี จึงไม่มีเหตุที่ต้องบรรเทาภาระภาษีให้ (ไม่ได้ใช้สิทธิหักค่าใช้จ่ายและค่าลดหย่อนต่าง ๆ) คนจนเหล่านี้จึงไม่ได้รับประโยชน์จากมาตรการบรรเทาภาระภาษีเท่าเทียมกับผู้ที่อยู่ในระบบภาษี

ดังนั้น งานวิจัยนี้จึงได้กำหนดให้มีการศึกษาแนวทางในการแก้ไขปัญหาความยากจนโดยเจาะจงไปที่ผู้มีรายได้น้อยที่แท้จริง (Targeting for the Poor) ผ่านระบบภาษีที่เรียกว่า Negative Income Tax (NIT) ซึ่งเป็นการที่รัฐให้ความช่วยเหลือแก่ผู้มีรายได้น้อยด้วยการจัดสรรเงินโอนให้เพื่อแก้ปัญหาความยากจนและลดความเหลื่อมล้ำในการกระจายรายได้ โดยวิธีการประสานระบบภาษีอากรและระบบสวัสดิการให้เป็นหนึ่งเดียว ซึ่งการใช้นโยบายการคลังทั้งด้านรายได้ (Positive Income Tax) และรายจ่าย (NIT) ประกอบกันจะส่งผลให้เกิดการกระจายรายได้ที่เท่าเทียมกันมากกว่าการใช้เครื่องมือทางการคลังด้านรายได้แต่เพียงอย่าง

เดียว โดยการศึกษานี้จะต้องกำหนดให้การโอนเงินของ NIT อยู่ภายใต้เงื่อนไขว่า ผู้ที่ได้รับเงินโอนจะต้องทำงาน และยื่นแบบแสดงรายการเงินได้บุคคลธรรมดาเช่นเดียวกับการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา เพื่อตรวจสอบว่า เป็นผู้มียาได้น้อยที่รัฐต้องให้ความช่วยเหลือตามสมควรจริง ๆ ด้วยเหตุนี้ภาษีอากรจึงไม่ได้ทำหน้าที่เพียงการจัดเก็บรายได้เข้ารัฐเท่านั้น แต่ยังทำหน้าที่จัดสวัสดิการให้แก่ผู้มีรายได้น้อย อีกทั้งยังเป็นเครื่องมือสนับสนุนการจัดสวัสดิการโดยรัฐ ซึ่งถือเป็นหน้าที่ของรัฐและเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของสมาชิกในสังคมที่จะได้รับความเท่าเทียมกันทางโอกาสที่จะแสวงหาชีวิตที่ดี ลดความแตกต่างทางสังคมและเศรษฐกิจ และลดช่องว่างความสัมพันธ์ที่ไม่เสมอภาคอันเนื่องจากโครงสร้างทางเศรษฐกิจและสังคม

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อพัฒนาองค์ความรู้ แนวคิด แนวทางและวิธีการในการนำ NIT มาใช้ในประเทศไทย

วิธีการศึกษาวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพซึ่งมีวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้คือ ทำการศึกษาข้อมูลทุติยภูมิจากเอกสาร รายงานการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับระบบ NIT ทั้งในและต่างประเทศ และเอกสารอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง แล้วทำการคัดเลือกองค์ความรู้ กำหนดหลักการและข้อเสนอแนะ แนวคิดและวิธีการของ NIT ที่เหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจและสังคมไทย แล้วจัดทำรายงานผลการศึกษา การศึกษามาตรการ NIT ของแต่ละประเทศเพื่อกำหนดแนวทางการปรับใช้ในประเทศไทยเป็นการคัดเลือกแนวทางจากประเทศที่มีการใช้มาตรการ NIT ซึ่งโดยส่วนใหญ่แล้วเป็นประเทศที่อยู่ในกลุ่มประเทศที่มีระดับการพัฒนาแล้ว (ประกอบด้วยสหรัฐอเมริกา สหราชอาณาจักร ออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ ไอร์แลนด์ อิสราเอล สวีเดน และเกาหลีใต้) โดยประเทศเหล่านี้กระจายอยู่ในทวีปต่าง ๆ ทั่วโลก อันจะสะท้อนถึงความหลากหลายของการออกแบบมาตรการ NIT ภายใต้ลักษณะสังคม เศรษฐกิจ และการเมืองที่แตกต่างกัน นอกจากนี้ เพื่อให้การศึกษามีความครอบคลุมมากขึ้น ทั้งนี้ ยังได้เลือกประเทศสิงคโปร์ซึ่งเป็นสมาชิกกลุ่มอาเซียนและเป็นประเทศที่มีความสัมพันธ์ด้านเศรษฐกิจกับไทยอย่างใกล้ชิด ดังนั้นจึงมีการศึกษาสภาพการณ์นี้ใน 9 ประเทศ

สำหรับขอบเขตการศึกษาได้มุ่งเน้นบทบาทของกระทรวงการคลังในการจัดสวัสดิการโดยผ่านระบบ NIT ด้วยการศึกษาระบบ NIT จากประเทศต่าง ๆ จำนวน 9 ประเทศดังกล่าวข้างต้น รวมทั้งคัดเลือกองค์ความรู้ กำหนดหลักการและข้อเสนอแนะ แนวคิดและวิธีการของ NIT ที่เหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจและสังคมไทย แล้วนำมาเสนอแนะวิธีการนำ NIT มาใช้ในประเทศไทย

ผลการวิจัย

เมื่อได้มีการศึกษาแล้วซึ่งสามารถสรุปได้ดังนี้

1) จากการศึกษาาระบบภาษีบุคคลธรรมดาของประเทศไทยที่เป็นการเอื้ออำนวยผู้มีรายได้น้อย ซึ่งสรุปได้คือ อัตราภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของประเทศไทยจัดเก็บในรูปแบบอัตราก้าวหน้า (Progressive Rate) ที่มีการกำหนดอัตราภาษีไว้หลายอัตรา โดยอัตราภาษีจะถูกปรับให้สูงขึ้นตามฐานรายได้ของผู้เสียภาษีที่เพิ่มขึ้น ทั้งนี้ บุคคลผู้มีหน้าที่เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาต้องแบกรับภาระภาษีไว้ด้วยตนเองโดยไม่สามารถผลักภาระให้กับผู้อื่นได้ หรือหากสามารถกระทำได้ก็เป็นเพียงส่วนน้อยเท่านั้น จึงกล่าวได้คือ ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดามีลักษณะเป็นภาษีทางตรง (Direct Tax) อย่างไรก็ตามได้มีการลดภาระภาษีของผู้เสียภาษีด้วยการให้บุคคลธรรมดาสามารถหักต้นทุนหรือหักเงินที่จ่ายไปตามความจำเป็นตามที่กฎหมายกำหนด เพื่อให้ได้มาซึ่ง “เงินได้พึงประเมิน”

(Assessable Income) เพื่อนำไปคำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา เช่น ในกรณีบุคคลธรรมดาที่สามารถหักค่าใช้จ่ายเป็นการเหมาได้ร้อยละ 40 ของเงินได้แต่รวมกันแล้วต้องไม่เกิน 60,000 บาท นอกจากนั้นเพื่อเป็นการบรรเทาภาระภาษีให้แก่ผู้มีเงินได้ กฎหมายได้กำหนดให้ผู้มีหน้าที่เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาสามารถหักค่าลดหย่อน (Allowance) ได้เพิ่มเติมหลังจากได้หักค่าใช้จ่ายแล้ว โดยค่าลดหย่อนนี้ไม่ใช่ค่าใช้จ่ายประเภทต้นทุนหรือการลงทุนเพื่อให้ได้มาซึ่งรายได้ ทั้งนี้ตัวอย่างของค่าลดหย่อนที่สำคัญ เช่น ค่าลดหย่อนสำหรับตัวผู้มีเงินได้จำนวน 30,000 บาท ค่าลดหย่อนสำหรับสามีหรือภริยา (คู่สมรส) ของผู้มีเงินได้ 30,000 บาท เป็นต้น

2) จากการศึกษาระบบ NIT ของประเทศต่าง ๆ จำนวน 9 ประเทศ พบว่า จุดเริ่มต้นของมาตรการดังกล่าวเป็นไปเพื่อเป้าหมายหลัก 2 เป้าหมาย คือ การเพิ่มอุปทานแรงงาน และการลดความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจ โดยมาตรการ NIT ของแต่ละประเทศมีลักษณะและเงื่อนไขแตกต่างกัน กล่าวคือ กลุ่มเป้าหมายส่วนใหญ่จะเป็นกลุ่มวัยแรงงานที่มีอายุแตกต่างกันไป ขึ้นอยู่กับเกณฑ์ที่ใช้ในการตัดสินใจของรัฐบาลในแต่ละประเทศ ในขณะที่อัตราการจ่ายเงินโอนนอกจากจะขึ้นอยู่กับรายได้แล้ว ยังอาจขึ้นอยู่กับสถานะการสมรส จำนวนบุตร อายุบุตร และความทุพพลภาพ และอัตราการจ่ายเงินโอนยังแตกต่างกันในแต่ละช่วงรายได้ ตัวอย่างของความแตกต่างในมาตรการ NIT นี้ คือ กรณีเกาหลีใต้ที่มีการกำหนดเงื่อนไขของผู้ที่ได้รับเงินโอน NIT ว่า จะต้องมิบุตรตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป (บุตรต้องมีอายุต่ำกว่า 18 ปี) และต้องไม่มีบ้านเป็นของตนเอง ทำให้มีผู้ที่มารับเงินโอน NIT เพียงเล็กน้อย และทำให้ช่วยลดความยากจนของคนได้ไม่มากนัก อีกทั้งยังทำให้ผู้ที่ไม่มีบุตรบางส่วนเกิดความไม่พอใจที่ไม่ได้รับเงินโอน นอกจากนี้ประเทศต่าง ๆ มักกำหนดอัตราเงินโอนโดยแบ่งเป็น 3 ช่วง โดยมีการจ่ายเงินโอนในอัตราที่เป็นบวกในช่วงแรก (ช่วง Phase-in) และเมื่อรายได้เพิ่มขึ้นถึงระดับหนึ่งก็จะจ่ายเงินโอนเป็นจำนวนคงที่ (ช่วง Plateau) แล้วหลังจากนั้นจะจ่ายเงินโอนเป็นอัตราที่ลดลง (ช่วง Phase-out) จนกระทั่งรายได้เพิ่มสูงขึ้นถึงระดับหนึ่ง การจ่ายเงินดังกล่าวจะสิ้นสุดลง ซึ่งการจ่ายเงินโอนในลักษณะนี้สะท้อนว่า รัฐบาลให้ความสำคัญกับการสร้างแรงจูงใจในการทำงานควบคู่กับการลดความเหลื่อมล้ำในการกระจายรายได้ อย่างไรก็ตามในบางประเทศ อาทิ สวีเดน ซึ่งรัฐบาลมุ่งเน้นเป้าหมายการสร้างแรงจูงใจในการทำงาน จึงจ่ายเงินโอนโดยไม่มีช่วงที่อัตราลดลง (ช่วง Phase-out) นอกจากนี้ประเทศส่วนใหญ่ยังให้ความสำคัญกับทุกพื้นที่ในประเทศอย่างเท่าเทียมกัน กล่าวคือ การจ่ายเงินของแต่ละพื้นที่ในประเทศจะอยู่ภายใต้เงื่อนไขเดียวกัน ยกเว้นประเทศอิสราเอลและแคนาดา ที่อาจกำหนดเงื่อนไขที่แตกต่างกัน เพื่อให้สอดคล้องกับบริบทของแต่ละพื้นที่

3) ผลดีของการนำ NIT มาปรับใช้ในประเทศไทย

3.1) สามารถระบุผู้รับประโยชน์ได้อย่างตรงเป้าหมาย โดยรัฐบาลสามารถดึงข้อมูลเกี่ยวกับรายได้ของบุคคลจากฐานข้อมูลการยื่นแบบแสดงรายการเงินได้บุคคลธรรมดาประจำปี มาใช้เป็นเครื่องมือในการกำหนดเงื่อนไขรายได้

3.2) สามารถบรรลุเป้าหมายในการกระจายรายได้ได้โดยไม่ส่งผลกระทบต่อภาระเงินเดบิตทางเศรษฐกิจ ซึ่งโดยปกติแล้วการใช้เครื่องมือทางการคลังในการลดความเหลื่อมล้ำมักจะส่งผลทำให้การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจลดลง ตัวอย่างเช่น การจัดสวัสดิการแก่ผู้ว่างงานมักเป็นแรงจูงใจทำให้ประชาชนไม่ทำงาน แต่ระบบนี้ช่วยสร้างแรงจูงใจให้บุคคลเลือกที่จะทำงาน เนื่องจากเป็นระบบ “Make Work Pay” (การจ่ายเงินให้แก่ผู้ทำงานเท่านั้น) และเป็นการโอนเงินไปยังผู้มีรายได้น้อยโดยผู้มีรายได้น้อยมักจะนำเงินโอนที่ตนเองได้รับไปใช้จ่ายใช้สอยเกือบหมด อันจะเกิดผลทวีคูณ (Multiplier Effect) ในการสร้างความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ อีกทั้งยังส่งผลให้รัฐบาลสามารถจัดเก็บภาษีจากฐานการบริโภค (เช่น ภาษีมูลค่าเพิ่ม) ได้สูงขึ้นอีกด้วย

3.3) สามารถลดต้นทุนในการบริหารจัดการ โดยปกติแล้ว การจ่ายเงินสวัสดิการจากส่วนกลาง ไปยังแต่ละท้องที่ในระบบราชการจะต้องมีการดำเนินการตามสายการบังคับบัญชาที่ซับซ้อนและมีขั้นตอนยาว ทำให้ความช่วยเหลือไปถึงมือผู้รับล่าช้าและอาจไม่ทั่วถึง เพราะประสบปัญหาการรั่วไหลในขั้นตอนการเบิกจ่ายงบประมาณ แต่ระบบ NIT สามารถทำได้โดยสะดวกผ่านการยื่นแบบแสดงรายการเงินได้บุคคลธรรมดา แล้วถ้าบุคคลใดมีสิทธิได้รับเงินโอน รัฐก็สามารถให้ความช่วยเหลือโดยการจ่ายเช็คหรือโอนเงินไปยังบุคคลนั้น ๆ โดยตรง

3.4) สามารถเข้ามาแทนที่หรือใช้ควบคู่กับโครงการสวัสดิการต่าง ๆ ได้ ซึ่งโครงการสวัสดิการในปัจจุบันมีลักษณะที่ซ้ำซ้อนกัน ขณะเดียวกันนอกจากผู้มีรายได้น้อยแล้ว คนชั้นกลางและผู้มีรายได้สูงก็มักจะได้รับประโยชน์โครงการสวัสดิการต่าง ๆ ไปพร้อมกันด้วยซึ่งไม่ตรงกับวัตถุประสงค์ของโครงการที่ต้องการช่วยเหลือผู้มีรายได้น้อยเป็นการเฉพาะ ดังนั้น ในกรณีของไทยอาจนำ NIT มาใช้ทดแทนโครงการสวัสดิการในรูปของเงินสงเคราะห์ผู้มีรายได้น้อย เนื่องจากมีวัตถุประสงค์คล้ายคลึงกัน

3.5) สนับสนุนให้รัฐบาลมีฐานข้อมูลของผู้มีรายได้น้อย กล่าวคือ จากการยื่นแบบแสดงรายการเงินได้เป็นเงื่อนไขสำคัญในการได้รับ NIT อันจะทำให้รัฐบาลสามารถทราบรายได้ของประชาชนได้ การที่ผู้มีรายได้น้อยเข้ามายื่นแบบแสดงรายการเงินได้บุคคลธรรมดามากขึ้นก็จะช่วยในการวางระบบฐานข้อมูลและพัฒนาภาคในการนำผู้ที่อยู่ในระบบเศรษฐกิจแบบไม่เป็นทางการ (Informal Sector) เข้าสู่ระบบภาษีในที่สุด ทั้งนี้ ประเทศไทยมีเศรษฐกิจนอกระบบขนาดใหญ่มากโดยมีขนาดใหญ่เป็นลำดับที่ 7 ของโลก หรือร้อยละ 57.2 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (GDP : Gross Domestic Product)

4) การกำหนดเงื่อนไขของการนำ NIT มาใช้ในประเทศไทยประกอบด้วย 3 เงื่อนไข คือ

4.1) เงินโอนจะต้องมีความเพียงพอสำหรับการช่วยบรรเทาความยากจนเท่านั้น

4.2) เงินโอนจะต้องสร้างแรงจูงใจแก่ผู้มีรายได้น้อยในการที่จะตัดสินใจทำงานเพิ่มขึ้น โดยผู้มีรายได้น้อยจะมีรายได้ทั้งจากการทำงานและเงินโอนจากรัฐ ถ้ามีความขยันทำงานมากขึ้นก็จะได้เงินโอนจากรัฐมากขึ้นตามลำดับ แต่เมื่อมีรายได้ถึงระดับหนึ่งก็จะไม่ได้รับเงินโอนจากรัฐต่อไป

4.3) เงินโอนจะต้องไม่สร้างภาระต่องบประมาณรายจ่ายของรัฐบาลมากเกินไป

5) ข้อจำกัดของการนำ NIT มาใช้ในประเทศไทย คือ เงื่อนไขของระบบนี้เป็นการโอนเงินให้แก่ผู้ทำงานเท่านั้น ทำให้ครอบครัวที่ยากจนที่สุดซึ่งสมาชิกในครอบครัวไม่มีงานทำ ไม่ได้รับประโยชน์จากระบบนี้ และเมื่อมีความจำเป็นสำหรับการตรวจสอบความถูกต้องของระดับเงินได้ของผู้ที่ยื่นแบบแสดงรายการเงินได้บุคคลธรรมดา ทั้งนี้เพราะบุคคลผู้จะเข้ามายื่นแบบฯ เพิ่มขึ้นจากการนำ NIT มาใช้ ก็เป็นที่คาดหมายได้ว่าส่วนใหญ่แล้วจะเป็นผู้มีรายได้ต่ำที่เป็นแรงงานนอกระบบ ทำให้การตรวจสอบเงินได้ที่แท้จริงของบุคคลกลุ่มนี้โดยกรมสรรพากรเป็นไปได้ค่อนข้างยาก

ข้อเสนอแนะ

1) การนำมาตรการ NIT มาประยุกต์ใช้กับประเทศไทยนั้น ควรเริ่มต้นจากรูปแบบที่ง่าย เนื่องจากประชากรไทยที่มีรายได้น้อยยังมีความรู้ในเรื่องของการยื่นภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาไม่มากนัก จึงไม่ควรกำหนดเงื่อนไขของมาตรการ NIT ให้ซับซ้อนจนเกินไป เพื่อให้ง่ายต่อการทำความเข้าใจ และมีความโปร่งใสในการดำเนินการ โดยการจ่ายเงินโอนควรให้เป็นรายบุคคล โดยไม่ผูกกับสถานะการสมรส จำนวนบุตร

หรือความทุพพลภาพ สำหรับการกำหนดอายุของผู้มีสิทธิเข้าโครงการนั้นควรอิงกับกฎหมายคุ้มครองแรงงาน นั่นคือ ต้องมีอายุไม่ต่ำกว่า 15 ปี

แม้ว่าบางประเทศมีการใช้รายได้ของ “ครัวเรือน” เป็นหน่วยในการกำหนด NIT อย่างไรก็ตาม สภาพปัญหาที่มักเกิดขึ้นกับการใช้หน่วยครัวเรือน คือ ปัญหาในการนิยามและภาวะในการตรวจสอบความถูกต้องว่า บุคคลใดบ้างที่ถือเป็นสมาชิกของครัวเรือน เช่น ผู้เยาว์ซึ่งอาศัยอยู่กับบุคคลอื่นที่มีใช้บิดามารดา ชายหญิงที่อยู่ด้วยกันโดยไม่จดทะเบียนสมรส เป็นต้น อีกทั้งยังมีปัญหาเรื่องแรงจูงใจให้มีการแตกหน่วยครัวเรือนเพื่อที่สมาชิกในครัวเรือนจะได้แยกยื่นแบบแสดงรายการเงินได้บุคคลธรรมดาที่แยกจากกัน (เพื่อให้ได้รับเงินโอนจาก NIT) ยิ่งไปกว่านั้น การใช้หน่วยบุคคลยังสอดคล้องกับการคำนวณเส้นความยากจนของไทย ซึ่งเป็นการสะท้อนเกณฑ์มาตรฐานการดำรงชีวิตขั้นต่ำสำหรับปัจเจกชนเฉพาะราย นั่นคือ เป็นการกำหนดจากระดับรายได้ และ/หรือระดับค่าใช้จ่ายเป็นรายบุคคล ด้วยเหตุข้างต้น จึงพิจารณาแล้วเห็นว่า หน่วย “บุคคล” เหมาะสมกับกรณีของประเทศไทยมากกว่าหน่วย “ครัวเรือน” นอกจากนี้เพื่อไม่ให้เกิดความลักลั่นในการใช้มาตรการ NIT ระหว่างพื้นที่ต่าง ๆ ก็ควรบังคับใช้ NIT ทั่วประเทศภายใต้เงื่อนไขเดียวกันในประการสำคัญเมื่อพิจารณารายได้ของคนไทยแล้วจะพบว่า คนไทยส่วนใหญ่มีรายได้ค่อนข้างต่ำและการกระจายรายได้ไม่ดีเท่าที่ควร ฉะนั้น การจ่ายเงินโอนควรมุ่งเป้าหมายไปที่กลุ่มผู้มีรายได้น้อย

2) ตัวอย่างแบบจำลองของมาตรการ NIT ในไทยได้แบ่งเป็น 3 ช่วงเวลา โดยช่วงเวลาที่ 1 เพื่อเป็นการกระตุ้นให้ผู้มีเงินได้ได้ขยันทำงานมากขึ้น จึงกำหนดให้ผู้มีเงินได้ในช่วงนี้เมื่อมีระดับรายได้ระหว่าง 0-15,000 บาท ก็จะได้รับเงินโอนจากรัฐบาล ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับความอดสาหะในการทำงานของแต่ละบุคคล ถ้ามีความอดสาหะมากก็จะได้เงินโอนจากรัฐบาลมากขึ้นตามลำดับ ระหว่าง 0-5,000 บาท โดยผู้มีรายได้ 15,000 บาท จะได้รับเงินโอนสูงสุดจำนวน 5,000 บาท เมื่อผ่านเข้าสู่ช่วงเวลาที่ 2 ได้กำหนดให้ระดับเงินโอนจากรัฐบาลมีอัตราคงที่เนื่องจากพิจารณาได้ว่า ผู้มีรายได้ในช่วงดังกล่าวนี้มีระดับรายได้ที่อยู่ในเกณฑ์ที่สูงซึ่งสามารถช่วยเหลือตนเองได้ในระดับหนึ่งและรัฐบาลไม่จำเป็นต้องสนับสนุนเงินโอนมากไปกว่าระดับเดิม (5,000 บาท) จึงกำหนดให้ผู้มีรายได้ระหว่าง 15,000-30,000 บาท จะได้รับเงินโอนจากรัฐบาลในระดับคงที่จำนวน 5,000 บาท และเมื่อผ่านไปสู่วงเวลาที่ 3 ซึ่งผู้มีรายได้มากกว่า 30,000 บาท ยังคงได้รับเงินโอนจากรัฐบาล แต่ได้รับในระดับที่ลดน้อยถอยลงลำดับ จนถึงระดับรายได้ที่ 50,000 บาท ก็จะไม่ได้รับเงินโอนจากรัฐบาลอีกเลย เนื่องจากพิจารณาได้ว่าผู้มีรายได้ 50,000 บาท ไม่มีความจำเป็นต้องรับการช่วยเหลือจากรัฐบาลในรูปแบบของเงินโอนอีกแล้ว

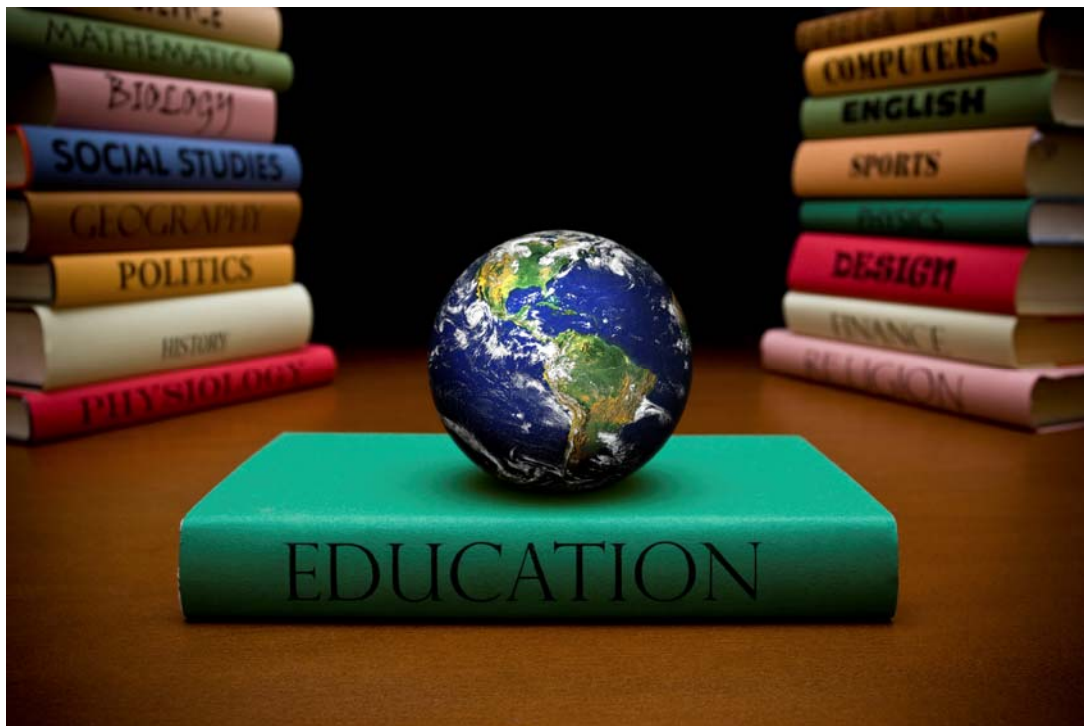
3) มาตรการ NIT ตามข้อเสนอดังกล่าว จะใช้งบประมาณทั้งสิ้นประมาณ 70,000 ล้านบาท/ปี และจะทำให้จำนวนคนจนในไทยมีจำนวนลดลงอย่างน้อย 2.4 ล้านคน เท่ากับว่า คนจนในไทยจะลดลงอย่างน้อยร้อยละ 28 นอกจากนี้ แบบจำลองเศรษฐกิจมหภาคของสำนักงานเศรษฐกิจการคลังได้ชี้ว่า การดำเนินมาตรการ NIT ในรูปแบบนี้จะส่งผลให้เศรษฐกิจไทยมีอัตราการเจริญเติบโตเพิ่มขึ้นอีกร้อยละ 0.4 จากกรณีฐาน และจะทำให้อัตราการเติบโตของรายได้รัฐบาลเพิ่มขึ้นอีกร้อยละ 0.42 จากกรณีฐานอีกด้วย

เอกสารอ้างอิง

ปณิธิ อนันนภิบุตร และคณะ. (2556). *การศึกษาแนวทางการนำ Negative Income Tax มาใช้ในประเทศไทย*. กรุงเทพฯ : สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง.

การศึกษาองค์ความรู้ด้านการศึกษา

โดย...นาริลักษณ์ ศิริวรรณ

การศึกษาเป็นกระบวนการสร้างและพัฒนาประชากรของประเทศให้มีความคิด มีความสามารถที่จะพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้า การศึกษาจึงเป็นเครื่องมือพัฒนาประชากรและประเทศชาติ ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง การปกครองและวัฒนธรรม เพราะการศึกษาเป็นกระบวนการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เป็นการถ่ายทอดวัฒนธรรมและสร้างภูมิปัญญาให้แก่สังคม ทั้งนี้ ระบบการศึกษาที่มีประสิทธิภาพจะต้องมีเนื้อหาสาระ และกระบวนการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ มีหลักการที่ดีและจำเป็นต้องอาศัยการบริหารที่กระจายอำนาจให้แก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมให้มากที่สุด

ภายใต้บริบทใหม่ของกระแสโลกที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทำให้มีตัวแปรหลายประการที่ส่งผลให้รูปแบบเนื้อหาสาระการเรียนรู้ปรับเปลี่ยนไปจากเดิม เช่น ประเด็นของการปรับรูปแบบการเรียนรู้ของผู้เรียนให้เข้าใจถึงวิถีชีวิตและวัฒนธรรมของต่างประเทศและของโลก การปรับเปลี่ยนทัศนคติของคนไทยให้ทันสมัย ทันเหตุการณ์ เพื่อที่สามารถดำเนินการทางเศรษฐกิจ ธุรกิจการค้า การศึกษา วิทยาศาสตร์ได้ทัดเทียมกับนานาชาติ ทั้งนี้ รัฐบาลทุกสมัยตระหนักดีว่าการศึกษาคือสิ่งสำคัญอย่างที่สุดในการพัฒนาประเทศ และการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เป็นหนึ่งในปัจจัยทางเศรษฐศาสตร์ที่สำคัญในการผลักดันเศรษฐกิจของประเทศและเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ แต่ก็ยังพบว่าการศึกษาไทยยังมีปัญหาหลายประการ เช่น ปัญหาด้านคุณภาพการศึกษา ปัญหาความไม่สอดคล้องของการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์กับการพัฒนาเศรษฐกิจ ปัญหาของการกระจายโอกาสและความเสมอภาคของโอกาสทางการศึกษา ปัญหาของประสิทธิภาพของระบบและกระบวนการจัดการบริหารการศึกษา เป็นต้น (กฤษณพงศ์ กิรติกร, 2552, น. 4)

ดังนั้น จากความสำคัญของการศึกษาสภาพปัญหาของการศึกษา และการปฏิรูปการศึกษา ได้มีนักวิชาการจำนวนมากได้ทำการศึกษาวิจัยด้านการศึกษาในประเด็นต่าง ๆ ได้แก่ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับนโยบายการศึกษา งานวิจัยเกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษา งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับนโยบาย e-Education งานวิจัยเกี่ยวกับนโยบายการเงินเพื่อการศึกษา งานวิจัยเกี่ยวกับการส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา งานวิจัยเกี่ยวกับผลตอบแทนจากการลงทุนทางการศึกษา เป็นต้น โดยในบทความวิจัย เรื่อง การศึกษาองค์ความรู้ด้านการศึกษาเรื่องนี้ ได้สรุปองค์ความรู้ด้านการศึกษาจากงานวิจัยของ ชัยพัฒน์ สหสกุล และคณะ (2553) ซึ่งได้ทำการสังเคราะห์งานวิจัยในประเด็นต่าง ๆ เกี่ยวกับการศึกษาได้อย่างครอบคลุมและเป็นประโยชน์อย่างมากต่อผู้ที่สนใจศึกษา สรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

1. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับนโยบาย e-Education พบว่า

1) งานวิจัยที่พบโดยส่วนใหญ่เป็นการศึกษาถึงผลกระทบของนโยบาย e-Education ต่อภาคเศรษฐกิจในระดับจุลภาค โดยยังไม่พบบงานวิจัยที่ศึกษาถึงผลกระทบของนโยบาย e-Education ต่อเศรษฐกิจของประเทศโดยรวม

2) งานวิจัยโดยส่วนใหญ่เน้นศึกษาถึงประโยชน์ (Benefit) ของการเรียนการสอนแบบ e-Learning และการใช้ e-MIS ในการจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ โดยงานวิจัยที่ศึกษาต้นทุนของการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบดังกล่าวมีเป็นจำนวนน้อย

3) แม้ว่าสถาบันการศึกษาจะมีการนำระบบการเรียนการสอนผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ และระบบเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการบริหารและจัดการศึกษา แต่ประเด็นงานวิจัยที่พบโดยส่วนใหญ่มุ่งความสนใจไปในเรื่องของ e-Learning

4) งานวิจัยที่พบโดยส่วนใหญ่เป็นงานวิจัยในเชิงพรรณนา โดยทำการสำรวจสถานภาพและความพร้อมของการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในสถาบันการศึกษา

5) งานวิจัยที่เกี่ยวกับสถานภาพการใช้แท็บเล็ตในสถาบันการศึกษา โดยส่วนใหญ่แล้วเป็นงานวิจัยที่ศึกษาผลกระทบของการใช้แท็บเล็ตที่มีต่อผู้เรียนและผู้สอน รวมไปถึงการศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานในการใช้แท็บเล็ตเพื่อการศึกษา

6) งานวิจัยที่พบโดยส่วนใหญ่จะทำการศึกษาเกี่ยวกับระบบสารสนเทศ (e-MIS) ที่ค่อนข้างล้ำสมัย เช่น Video conferencing โดยยังไม่พบบงานวิจัยทางเศรษฐศาสตร์ที่เกี่ยวกับการใช้อุปกรณ์เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาในรูปแบบใหม่ ๆ เช่น Tablet Social Media Dropbox และ Google Apps

2. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับนโยบายการศึกษาในเรื่องการช่วยเหลือนักเรียนนักศึกษาที่ขาดแคลนทุนทรัพย์

1) งานวิจัยในปัจจุบันส่วนใหญ่มุ่งความสนใจไปที่กองทุนเงินให้กู้ยืมทางการศึกษา (Student Loan) มากกว่าการช่วยเหลือทางการเงินแบบให้เปล่า หรือทุนการศึกษา (Scholarship)

2) งานวิจัยส่วนใหญ่เป็นการศึกษาถึงปัญหาและอุปสรรคของกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา

3) งานวิจัยที่เกี่ยวกับผลกระทบของกองทุนให้กู้ยืมทางการศึกษา (กยศ.) ต่อผู้กู้ โดยเป็นการวิเคราะห์ข้อมูลที่เกิดขึ้นมาจากนักเรียนนักศึกษาของสถาบันการศึกษาแห่งใดแห่งหนึ่ง ไม่ใช่ข้อมูลที่เกิดขึ้นจากนักเรียนนักศึกษาทั่วประเทศ

4) งานวิจัยที่พบเป็นการวิเคราะห์ข้อมูลที่เกิดขึ้นมาจากสถาบันการศึกษาภาครัฐเท่านั้น ยังไม่พบงานวิจัยที่ใช้ข้อมูลที่เกิดขึ้นมาจากผู้กู้ที่ศึกษาในสถาบันการศึกษาเอกชน

5) งานวิจัยโดยส่วนใหญ่ศึกษาผลกระทบของ กยศ. ต่อผู้กู้ในระยะสั้น เช่น การตัดสินใจศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา แต่ยังไม่พบงานวิจัยที่ศึกษาถึงผลกระทบของ กยศ. ต่อผู้กู้ในระยะยาว เช่น ผลการเรียนและการหางานทำภายหลังจบการศึกษา

6) งานวิจัยโดยส่วนใหญ่ใช้ข้อมูลที่เกิดขึ้นรวบรวมจากกลุ่มตัวอย่างของนักเรียนนักศึกษาในต่างจังหวัด ผลวิจัยที่ออกมาจึงเป็นการสรุปถึงการดำเนินงานของกองทุนในจังหวัดนั้น ๆ

7) งานวิจัยส่วนใหญ่มุ่งความสนใจไปที่ประโยชน์ของกองทุนเงินกู้ยืมเพื่อการศึกษา มากกว่าภาระหนี้ที่รัฐบาลต้องแบกรับในระยะยาว

3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับนโยบายการศึกษาที่เกี่ยวกับนโยบายครู พบว่า

- 1) งานวิจัยในปัจจุบันที่นิยมทำมากที่สุดจะเป็นเรื่องของการศึกษาครูและการพัฒนาคุณภาพครู
- 2) งานวิจัยที่พบโดยภาพรวมแล้วให้ความสนใจไปที่ปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพครู และตัวบ่งชี้ของการเป็นครูที่มีคุณภาพ
- 3) งานวิจัยในปัจจุบันมุ่งเน้นไปที่กระบวนการผลิตครู มากกว่าต้นทุนทางเศรษฐศาสตร์ในการผลิตครู
- 4) งานวิจัยโดยส่วนใหญ่ศึกษาถึงปัญหาการขาดแคลนครู และแนะนำวิธีการแก้ไขการขาดแคลนครูในรูปแบบต่าง ๆ ที่มีใช้การเพิ่มเงินเดือนเพียงอย่างเดียว
- 5) งานวิจัยโดยส่วนใหญ่ให้ความสำคัญต่อกระบวนการผลิตครูและระดับการคงอยู่ในงานอาชีพครู ในขณะที่มีงานวิจัยไม่มากที่ศึกษาเกี่ยวกับการบริหารความก้าวหน้าในอนาคตเพื่อให้ครูมีโอกาสพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพ

4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการปฏิรูประบบการศึกษาไทย พบว่า

1) งานวิจัยส่วนใหญ่เน้นศึกษาและนำเสนอแนวทางในการปฏิรูปการศึกษาของประเทศไทย โดยมุ่งหวังแก้ปัญหาคุณภาพการศึกษาของประเทศไทยซึ่งอยู่ในระดับต่ำ เมื่อพิจารณาจากผลสอบวัดความรู้ทางด้านวิชาการในระดับนานาชาติ เช่น ผลการสอบ PISA และผลการสอบ TIMSS รวมทั้งการสอบวัดความรู้ในระดับชาติ เช่น ผลการสอบ O-Net

2) การนำเสนอให้มีการปฏิรูปกระบวนการจัดการเรียนการสอนทุกระดับ โดยต้องปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอนให้เน้นพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน เน้นการฝึกปฏิบัติให้ผู้เรียนมีการเรียนรู้ และแก้ไขปัญหาด้วยตนเอง มีความคิดสร้างสรรค์ และการคิดอย่างเป็นระบบ มีความสามารถในการประยุกต์ใช้

ความรู้ให้เกิดประโยชน์ได้ มีความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่น และมีการประยุกต์ใช้ข้อมูลและเทคโนโลยีในการเรียนการสอน

3) การนำเสนอให้มีการปฏิรูปกระบวนการให้การวัดและประเมินการเรียนที่นอกเหนือไปจากการสอบแบบมาตรฐาน โดยควรวัดจากผลการเรียนรู้และพัฒนาการของผู้เรียนเป็นหลัก เพื่อไม่ให้ผู้เรียนเกิดความเครียดและไม่มีความสุขในการเรียน และไม่ให้ผู้เรียนเห็นความสำคัญของการสอบมากกว่าการเรียนรู้ โดยอาจต้องเน้นการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาวิธีการสอบให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นให้แก่ครูอาจารย์ด้วย

4) การนำเสนอให้มีการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษา โดยต้องมีการปฏิรูปกระบวนการคัดเลือกฝึกฝน ตรวจสอบ และประเมินผลการดำเนินงานของผู้บริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น เพื่อให้ได้ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีความรู้และความสามารถอย่างแท้จริง

5) การนำเสนอให้ลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาระหว่างเด็กในเขตเมือง และเด็กในชนบทและพื้นที่ห่างไกล โดยต้องมีการเพิ่มงบประมาณสนับสนุนเด็กนักเรียนและโรงเรียนในชนบทและพื้นที่ห่างไกลมีการสร้างแรงจูงใจให้คนเก่งไปเป็นครูอาจารย์ในโรงเรียนดังกล่าว มีการขยายแหล่งเชิงสร้างสรรค์ในพื้นที่ต่างจังหวัดให้มากขึ้น

6) การนำเสนอให้โรงเรียนและสถานศึกษามีการนำเอากระบวนการจัดการองค์ความรู้เข้ามาใช้เพื่อรวบรวมและใช้ประโยชน์จากความรู้ที่ฝังอยู่ในตัวคน หรือ Tacit Knowledge ให้มากขึ้น ทั้งนี้ เพื่อให้สามารถจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

7) การนำเสนอแนวทางในการปฏิรูปกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา (กยศ.) โดยเสนอให้ กยศ. มีการเปลี่ยนแปลงวิธีทำงาน โดยต้องมีทั้งการให้ทุนกู้ยืมเพื่อการศึกษาและเงินให้เปล่า เพื่อจูงใจให้ครัวเรือนยากจนมีการลงทุนทางการศึกษา (โดยเฉพาะระดับอุดมศึกษา) ให้มากขึ้น นอกจากนี้ยังมีข้อเสนอในการแก้ไขปัญหาการไม่ชำระหนี้ของ กยศ. โดยเสนอให้เปลี่ยนแปลงจากเงินกู้ยืมเป็นเงินให้เปล่าสำหรับระดับมัธยมศึกษา และเพิ่มจำนวนเงินขั้นต่ำในการชำระหนี้สำหรับระดับอุดมศึกษา ทั้งนี้ เพื่อความยั่งยืนของ กยศ.

8) การนำเสนอให้มีการกระจายอำนาจในการบริหารและจัดการศึกษาไปยังองค์กรส่วนท้องถิ่น โดยต้องมีทั้งการให้ทุนกู้ยืมเพื่อการศึกษา และเงินให้เปล่า เพื่อจูงใจให้ครัวเรือนยากจนมีการลงทุนทางการศึกษา (โดยเฉพาะระดับอุดมศึกษา) ให้มากขึ้น นอกจากนี้ยังมีข้อเสนอในการแก้ไขปัญหาการไม่ชำระหนี้ของ กยศ. โดยเสนอให้เปลี่ยนแปลงจากเงินกู้ยืมเป็นเงินให้เปล่าสำหรับระดับมัธยมศึกษา และเพิ่มจำนวนเงินขั้นต่ำในการชำระหนี้สำหรับระดับอุดมศึกษา ทั้งนี้ เพื่อความยั่งยืนของ กยศ.

9) การนำเสนอให้มีการสร้างความร่วมมือทางการศึกษาระหว่างประเทศไทยและประเทศอาเซียนมากขึ้น ทั้งนี้ เพื่อยกระดับมาตรฐานและความเข้มแข็งของการศึกษาให้สูงขึ้น

10) การนำเสนอให้มีการสร้างความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ได้แก่ สถานศึกษาอื่น ๆ สถานประกอบการ และชุมชนให้มากขึ้น เพื่อสร้างชุมชนและสังคมแห่งการเรียนรู้และเพื่อยกระดับคุณภาพของการศึกษาไทย

ทั้งนี้ ในอนาคตควรมีการศึกษาวิจัยในประเด็นที่เกี่ยวกับนโยบายการศึกษาเพิ่มเติม เพื่อให้ได้ผลงานวิจัยด้านการศึกษาที่ครอบคลุมมากขึ้น ได้แก่ นโยบายเพื่อการสร้างแรงจูงใจให้คนเก่งและมีการศึกษาในระดับสูงเปลี่ยนอาชีพมาเป็นครู นโยบายเพื่อการแก้ปัญหาหนี้สินครู นโยบายเพื่อพัฒนากระบวนการสรรหา

และคัดเลือกผู้บริหารสถานศึกษาของภาครัฐให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น นโยบายการปฏิรูปกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาในประเด็นของทางเลือกในการกู้ยืมเงิน นโยบายเพื่อสนับสนุนให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับแหล่งเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ นโยบายในการพัฒนาด้านคุณธรรมและจริยธรรม รวมทั้งจิตสำนึกในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติให้แก่ประชาชนในประเทศควบคู่ไปกับการได้รับการศึกษาเพื่อให้การศึกษาที่สูงขึ้นสามารถสร้างสังคมที่มีความอยู่ดีมีสุขอย่างยั่งยืนได้อย่างแท้จริง

เอกสารอ้างอิง

- กฤษณพงศ์ กีรติกร. (2552). *วิกฤต กระบวนทัศน์ มโนทัศน์เพื่อการปฏิรูปการศึกษา*. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา
- ชัยวัฒน์ สหัสกุล. (2557). *โครงการสถานภาพของความรู้ด้านเศรษฐกิจการศึกษา*. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ.

บทความที่น่าสนใจ

สู้กับมะเร็งด้วยการแพทย์บูรณาการ

เรียบเรียงโดย...วิมลรักษ์ ศานติธรรม

มะเร็งเป็นโรคร้ายที่คร่าชีวิตคนไทยเป็นอันดับหนึ่ง จากสถิติพบว่าผู้ชายไทยป่วยเป็นโรคมะเร็งตับมากที่สุด ส่วนผู้หญิงป่วยเป็นโรคมะเร็งปากมดลูก และมะเร็งเต้านมมากที่สุด การเอาชนะกับโรคมะเร็งนอกจากจะรักษาด้วยการแพทย์สมัยใหม่แล้ว ทุกวันนี้การรักษาโรคมะเร็งแบบทางเลือกก็เป็นสิ่งที่สำคัญของผู้ป่วยโรคมะเร็งทุกคน ช่วยยืดอายุให้ยาวขึ้นและอยู่อย่างไม่เจ็บปวดไม่ทรมาน

มะเร็งเกิดจากหลายสาเหตุ เช่น สาเหตุภายในร่างกายเอง เชื้อชาติ พันธุกรรม หรือฮอร์โมน ยีนที่มีผลต่อการเป็นมะเร็ง และทุกวันนี้ปัจจัยต่าง ๆ ล้วนมีพลังและอิทธิพลในการก่อให้เกิดโรคมะเร็งกับมนุษย์มากที่สุด ตัวอย่างเช่น

- ผลจากการใช้ชีวิตประจำวัน ที่มีโอกาสได้รับการสัมผัสสารก่อมะเร็งโดยที่เราอาจไม่รู้ตัว เช่น มลภาวะทางอากาศ การถูกรังสีอัลตราไวโอเล็ต (Ultraviolet) หรือรังสียูวี จากแสงแดดนาน ๆ การสัมผัสสารหนู การสูบบุหรี่
- ผลจากการรับประทานอาหาร ซึ่งปัจจุบันมักพบมากขึ้นจากส่วนผสม ที่ใช้ในการปรุงแต่งสีสันทัดใจรับประทาน สารแต่งกลิ่น ผงชูรส สารกันบูด สารเร่งเนื้อในสัตว์ ก่อให้เกิดการสะสมของสารเคมี หรือแม้กระทั่งพฤติกรรมการทานอาหาร เช่นรสจัดมากเกินไป ชอบอาหารประเภทหมักดอง หรือทานอาหารปิ้งย่าง แบบแห้ง ๆ หรือเกือบจะไหม้ รวมถึงการดื่มแอลกอฮอล์ พฤติกรรมการบริโภคเช่นนี้ทำให้ร่างกายได้รับสารเคมีบางชนิดที่พันพิชกับเซลล์ร่างกายโดยตรง บางชนิดก่อให้เกิดอนุมูลอิสระที่ทำลายดีเอ็นเอของเซลล์ แล้วบั่นทอน

ภูมิต้านทานของร่างกาย บางชนิดก็ยังไม่เห็นโทษในวันนี้ แต่มันจะค่อยๆสะสม จนร่างกายเราด้านทานไม่ไหว

- ความเครียด เป็นปัจจัยสำคัญมาก เพราะทุกวันนี้อยู่ในยุคของการแข่งขัน เร่งรีบ ภาวะเศรษฐกิจช่วงขาลงทั่วโลก ความเครียดเกิดขึ้นได้กับคนทุกระดับ ความเครียดทำให้อนุมูลอิสระในร่างกายเพิ่มมากขึ้น ในขณะที่ทำให้ภูมิต้านทานภายในตัวลดลง ก็เป็นอีกสาเหตุของการเกิดมะเร็งได้เช่นกัน

สรุปได้ว่ามะเร็ง คือ เนื้องอกชนิดร้ายที่เกิดขึ้นมาใหม่จากเนื้อเยื่อปกติของร่างกาย มีการเจริญเติบโตอยู่นอกเหนือการควบคุมของร่างกาย เซลล์มะเร็งจะมีการแบ่งตัวอย่างรวดเร็ว ทำให้เกิดเป็นก้อน หรือเป็นแผลมะเร็งขนาดใหญ่

ถ้าท่านผู้อ่านมีอาการหรือเริ่มสงสัย อย่างนิ่งนอนใจ ควรรีบพบแพทย์เพื่อทำการตรวจวินิจฉัยก่อนหรือบุคคลที่ต้องการป้องกันสุขภาพ อาจเริ่มต้นด้วยการเจาะเลือด เพื่อวินิจฉัยทางห้องปฏิบัติการ เช่น ตรวจหามะเร็งตับ มะเร็งต่อมลูกหมาก หรือสารบ่งชี้มะเร็ง 12 รายการ ด้วยการเจาะเลือด หรือผู้ที่กำลังซื้อสูงในปัจจุบันวิวัฒนาการและเทคโนโลยีก้าวหน้าไปมาก เช่นถ้าอยากรู้ว่าเรามีความเสี่ยงต่อการเกิดมะเร็ง อาจใช้วิธีการตรวจยีน เรียกว่า Gene Test เป็นการตรวจประเมินความเสี่ยงในระดับลึกที่สุด คือลงไปในระดับยีน เราสามารถใช้การตรวจยีนเพื่อตรวจความเสี่ยงของโรคมะเร็ง ปัจจุบันนี้ตรวจความผิดปกติได้ล้ำร่อยกว่ายีนสามารถตรวจระดับชนิดของความผิดปกติได้พันกว่าชนิด ครอบคลุมมะเร็ง 77 ประเภท ก็เป็นอีกทางเลือกหนึ่งในการวางแผนสุขภาพของตัวเอง

การรักษาและบำบัดด้วยการแพทย์บูรณาการ

1. การใช้เทคโนโลยีเข้ามาผสมผสานในการรักษา เทคโนโลยี Hyperthermia นวัตกรรมการรักษา มะเร็งแบบใหม่ โดยหลักการฉายรังสี การฉายรังสี หรือเคมี ด้วยหลักการทำงานของ Radiofrequencies Electro Hyperthermia คือการกระตุ้นด้วยไฟฟ้าจากภายนอกเพื่อเพิ่มระดับของอุณหภูมิที่ตัวก้อนเนื้องอก โดยพลังงานไฟฟ้านี้ มีผลทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงความร้อนโดยทำให้มีการเพิ่มระดับอุณหภูมิ ซึ่งมีความจำเพาะ มีขีดจำกัด และระดับของข้อัไฟฟ้าที่ ซึ่งเราสามารถเลือกระดับพลังงาน ระยะเวลา ในการตอบสนองการรักษาเพื่อให้ความสัมพันธ์กับลักษณะของเนื้อเยื่อ ต่อการทำการรักษา และแต่ละชนิดของก้อนเนื้องอกของแต่ละบุคคลได้

● การบำบัดด้วยอุณหภูมิเฉพาะที่ด้วย Local Hyperthermia เพื่อหลีกเลี่ยงผลข้างเคียงจากการรักษาโดยวิธีใช้สารเคมี หรือรังสี

ปัจจัยสำคัญสำหรับการต่อสู้กับมะเร็ง คือการบำบัดด้วยอุณหภูมิความร้อน ช่วยทำให้ก้อนมะเร็งเกิดความร้อนสูงขึ้น มีผลให้เกิดการทำลายเซลล์มะเร็ง ด้วยอุณหภูมิที่ 41-43 องศาเซลเซียส การปรับอุณหภูมิเพิ่มขึ้น ทำให้ไปลดความสามารถในการเจริญเติบโตของมะเร็ง มีผลให้เลือดมาเลี้ยงเซลล์ปกติที่อยู่รอบ ๆ เซลล์มะเร็งได้มากขึ้น แต่เลือดเหล่านี้สามารถเข้าสู่ก้อนมะเร็งได้น้อยลง มีผลต่อเซลล์มะเร็ง คือ

- เซลล์มะเร็งขาดออกซิเจน (Hypoxia)
- รอบ ๆ เซลล์มะเร็งเกิดสภาวะแวดล้อมที่เป็นกรด ซึ่งเป็นสภาวะที่ไม่เหมาะสมต่อการเจริญเติบโตของเซลล์มะเร็ง

- เซลล์มะเร็งขาดสารอาหารซึ่งมีผลให้เซลล์มะเร็งตายหรือหยุดการเจริญเติบโต

● การบำบัดด้วยอุณหภูมิทั้งระบบด้วย Systemic Hyperthermia

การรักษาด้วยอุณหภูมิทั้งระบบ วิธีการนี้เป็นการใช้ความร้อนกับทุกระบบของร่างกาย ทำให้อุณหภูมิสูงขึ้นอย่างช้าๆ จนถึง 39 องศาเซลเซียส ด้วยน้ำที่ถูกลบด้วยรังสีอินฟราเรด ชนิดเอ ด้วยคุณสมบัติพิเศษช่วยให้รู้สึกผ่อนคลายต่อตัวผู้ป่วยมากที่สุด การรักษาด้วยวิธีนี้ส่งผลให้เกิดการกระตุ้นภูมิคุ้มกันการไหลเวียนโลหิตดีขึ้น และเกิดเมตาบอลิซึมที่เหมาะสม

2. การล้างสารพิษและขับของเสียออกจากร่างกาย การล้างสารพิษและสารโลหะหนักออกจากร่างกาย เพื่อเป็นการฟื้นฟูหลอดเลือด ด้วยการทำให้ Detoxification ขับของเสีย โปรตีนจากเซลล์ที่ตายอันเนื่องมาจากการอักเสบ การตายของเนื้อเยื่อใจกลางของมะเร็ง คีโมบำบัด และรังสีบำบัด

- การสวนล้างลำไส้ด้วยกาแฟ เป็นวิธีกระตุ้นขับให้ขจัดสารพิษออกจากร่างกายให้ได้มากที่สุด เมื่อเราใส่กาแฟเข้าทางทวารหนักการดูดซึมของกาแฟจะเข้าทางเส้นเลือดดำของลำไส้ใหญ่
- การทำคีเลชั่น คือการรักษา และล้างสารพิษทางหลอดเลือด และการฟื้นฟูเส้นเลือด ช่วยทำให้เส้นเลือดมีความยืดหยุ่นดีขึ้น ลดการสะสมของสารพิษที่เกาะตามผนัง หลอดเลือด หรือสารโลหะส่วนเกินที่ตกค้างในน้ำเลือด

3. การฟื้นฟูและซ่อมแซมเซลล์ (Cell Therapy) โดยใช้สารสกัด ออร์กาโนเปปไทด์ ช่วยในการฟื้นฟู ซ่อมแซม บำรุง เซลล์ของอวัยวะทุกอวัยวะของร่างกาย ซึ่งจะส่งผลให้เซลล์ของอวัยวะที่เริ่มสึกหรอหรือสึกหรออย่างรุนแรงแต่ยังไม่ตาย และสารสกัดของเซลล์ออร์กาโนเปปไทด์ ช่วยทำให้เซลล์ที่สึกหรอนั้นกลับมาทำงานได้ใหม่ แข็งแรง สามารถใช้ได้กับทุกเพศ ทุกวัย อย่างได้ผลดี โดยไม่มีผลข้างเคียง

4. การรักษาด้วยออกซิเจน (Airnergy) เป็นรูปแบบของการรักษาโดยการหายใจเข้าไป โดยเครื่อง Airnergy เพิ่มปริมาณของออกซิเจนในอากาศที่หายใจเข้าไป มีผลต่อการดูดซับของเซลล์ร่างกายใช้เวลาครั้งละ 20-30 นาที ใช้ร่วมกับการรักษา ด้วยอุณหภูมิบำบัด

5. โภชนาการเพื่อการรักษามะเร็ง ด้วยอาหารสูตรจำเพาะ โดยการใช้หลักการของนายแพทย์แมกซ์ ซี เกอร์สัน ด้วยสูตรเฉพาะที่ใช้ในการรักษาผู้ป่วยมะเร็ง เช่น เพิ่มความสมบูรณ์ของสารอาหาร จากการดื่มน้ำผัก-ผลไม้ สด ทุก ๆ ชั่วโมง วันละ 13 แก้ว ร่วมกับการรับประทานอาหารแนวเกอร์สัน คือ งดอาหารประเภทไขมันหรือจำกัดให้อยู่ในปริมาณน้อย จำกัดปริมาณโปรตีนจากสัตว์ หลีกเลี่ยงสารนิโคติน อาหารผสมสีลดหรือจำกัดเกลือโซเดียม เป็นต้น ทั้งนี้ เพื่อเป็นการลดวงจรอาหารจากสัตว์ และพืชบางชนิด เพื่อไม่ให้ไปเลี้ยงเซลล์มะเร็ง ทำให้เซลล์มะเร็งยุบหรือฝ่อตัวไป

6. การใช้วิตามินเสริม วิตามินเป็นสิ่งจำเป็นเพื่อเสริมภูมิคุ้มกันต้านทานได้แก่ วิตามินซีขนาดสูงเพื่อป้องกันการลุกลามของมะเร็ง และวิตามินดีตามอนุโมลอิสระ

7. การบำบัดอาการอื่น ๆ วิธีการนี้เป็นการใช้ผสมผสานในการรักษาอาการที่อาจจะเป็นอยู่ เช่น อาการปวด อาจใช้วิธีการฝังเข็ม หรือการนวดปรับสมดุล

ซึ่งการรักษาแบบบูรณาการ มีข้อดีคือ ผู้ป่วยสามารถเลือกรับการรักษาด้วยวิธีที่ปลอดภัย และไม่มีผลข้างเคียง ฟื้นตัวได้เร็วขึ้น ไม่เจ็บปวด และยืดอายุให้ยืนยาวขึ้นได้ ซึ่งบางรายสามารถใช้ชีวิตได้อย่างปกติ และทำงานช่วยเหลือสังคม ถ่ายทอดความรู้ให้กับผู้ป่วยมะเร็งต่อไปก็มี ด้วยการปฏิบัติตัวอย่างเคร่งครัด ฝากถึงท่านที่เพิ่งรู้ว่าป่วยเป็นมะเร็งอย่าตกใจ มีสติ และมีวิธีการรักษาหลายวิธี ถ้ารู้เร็ว รู้ก่อน ก็จะมีโอกาสรักษาได้ก่อน

จากบทความเรื่องนี้ หวังว่าท่านผู้อ่านจะได้รับประโยชน์หรือสามารถเผยแพร่วิธีการสู้กับมะเร็ง ด้วยการแพทย์บูรณาการ เพื่อเป็นทางเลือกให้แก่ผู้ที่เป็นมะเร็ง ซึ่งอาจเหมาะสมกว่าวิธีที่กำลังรับการรักษาอยู่ ก็เป็นไปได้

เอกสารอ้างอิง

แอมป์โซลูท เฮลท์ คลินิก. (2557). *สู้มะเร็งด้วยการแพทย์บูรณาการ*. สืบค้น 11 ธันวาคม 2557.

จาก <http://absolute-health.org/thai/article-th-008.htm>

บทความที่น่าสนใจ

มาตรการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ในประเทศไทย

เรียบเรียงโดย...อัญชลี จวงจันทร์

การค้ามนุษย์คือ การจัดหา ขนส่ง และส่งต่อ ซ่อนเร้นหรือรับบุคคลโดยวิธีการบังคับ ข่มขู่ หรือ การหลอกลวง หลอกล่อให้เชื่อ ฉ้อฉล หรือการใช้อำนาจเหนือกว่าโดยมิชอบ หรือเพราะบุคคลนั้นอยู่ใน สถานการณ์เปราะบางหรือได้รับค่าจ้างหรือจ่ายค่าตอบแทนให้บุคคลนั้นเพื่อให้เกิดความยินยอมพร้อมใจและ เพื่อให้มีอำนาจควบคุมเหนือบุคคลคนนั้น เพื่อนำไปสู่การขูดรีดเอาเปรียบทางเพศ หรือจากการค้า ประเวณี การบังคับใช้แรงงาน หรือการค้าชิ้นส่วนของร่างกายของบุคคลนั้น

ปัจจุบันประเทศไทยเป็นประเทศต้นทาง ปลายทาง และเป็นทางผ่านสำหรับการค้าแรงงานผู้ชาย ผู้หญิง และเด็กเพื่อการบังคับใช้แรงงานและการบังคับค้าประเวณี เหยื่อจากประเทศเพื่อนบ้าน ได้แก่ จีน เวียดนาม รัสเซีย อุซเบกิสถาน และฟิลิปปินส์ อพยพเข้ามาอยู่ในประเทศไทยอย่างเต็มใจด้วยเหตุผลต่าง ๆ เช่น หนี ปัญหาความยากจน มีแรงงานอพยพประมาณสองถึงสามล้านคนในประเทศไทย โดยส่วนใหญ่เป็นชาวเมียนมาร์ เหยื่อค้ามนุษย์ที่พบในประเทศไทยส่วนใหญ่เป็นผู้ย้ายถิ่นจากประเทศเพื่อนบ้านที่ถูกบังคับ ขู่เข็ญ หรือล่อลวง มาเพื่อการแสวงหาประโยชน์บังคับใช้แรงงาน หรือในธุรกิจทางเพศ หรือเป็นเด็กที่ทำงานในวงการค้าประเวณี มีการประมาณการอย่างต่ำว่าจำนวนประชากรกลุ่มนี้จะมีหลายหมื่นคน ซึ่งเหยื่อการค้ามนุษย์เพื่อการบังคับใช้ แรงงานในไทยจำนวนมากมักถูกแสวงหาประโยชน์ในอุตสาหกรรมประมง การผลิตเสื้อผ้าราคาถูก โรงงาน ต่าง ๆ และงานรับใช้ตามบ้าน และบางคนถูกบังคับให้ขอทานตามถนน

กระบวนการค้ามนุษย์ในประเทศไทย เป็นการค้ามนุษย์ที่มีรูปแบบจากการบังคับหญิงและเด็ก เพื่อนำมาแสวงประโยชน์ในรูปแบบต่าง ๆ โดยสามารถอธิบายได้ว่า ประเทศไทยเป็นประเทศที่มีลักษณะการค้ามนุษย์ ดังนี้ 1) ประเทศต้นทาง หมายถึง การเป็นประเทศที่มีการส่งเด็กและหญิงไปต่างประเทศ 2) ประเทศทางผ่าน หมายถึง การเป็นประเทศที่ใช้เป็นเส้นทางผ่านของการนำเด็ก และหญิงไปค้าในประเทศอื่น 3) ประเทศปลายทาง หมายถึง การเป็นประเทศที่มีการนำเด็ก และหญิงเข้ามาค้าหรือแสวงหาประโยชน์หรือมีการล่วงละเมิดสิทธิ ซึ่งกระบวนการค้ามนุษย์ได้ละเมิดศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ และความมั่นคงของประเทศ เนื่องจากการบังคับค้าบริการทางเพศ การบังคับใช้แรงงานด้วยการทารุณ ไร้ความเมตตา หรือถูกเอารัดเอาเปรียบ การบังคับให้เร่ร่อนขอทาน รวมทั้งการลักพาตัวเพื่อแสวงประโยชน์ในทางผิดกฎหมาย ถูกกดขี่ขูดรีดแรงงานอย่างรุนแรง อย่างไรก็ตาม ข้อมูลจำนวนผู้ที่ตกเป็นผู้เสียหายของการค้ามนุษย์จะยังไม่สามารถจัดเก็บให้เป็นระบบได้ เนื่องจากผู้เสียหายไม่ต้องการเปิดเผยตน เกรงกลัวอิทธิพลขององค์กรอาชญากรรม รวมทั้งไม่ขอความช่วยเหลือใด ๆ นอกจากนั้นการค้ามนุษย์ยังเป็นอาชญากรรมที่เกี่ยวข้องกับการย้ายถิ่นข้ามประเทศ ซึ่งยังไม่มีหลักฐานการเก็บบันทึกข้อมูลเนื่องจากการอพยพดังกล่าวผ่านช่องทางที่ไม่ถูกต้องตามกฎหมาย

ประเภทของการค้ามนุษย์

1. รูปแบบที่พบเห็นประจำ เช่น ค้ามนุษย์เพื่อบริการทางเพศ พบเห็นบ่อยมากโดยเหยื่ออาจอยู่ในภาวะจำยอม หรือถูกบังคับขู่เข็ญให้ขายบริการทางเพศ
2. ค้ามนุษย์เพื่อใช้แรงงานเยี่ยงทาส เหยื่อจำนวนมากทำงานในสวน ฟาร์ม บ้าน โรงงาน ต้องทำงานหนัก พักผ่อนไม่เพียงพอ ได้ค่าจ้างถูกหรือไม่ได้เลย และถูกทารุณ ฯลฯ
3. ค้ามนุษย์เพื่อการแต่งงาน ปรากฏในรูปแบบของการจัดหาคู่ เพื่อการรับจ้างแต่งงาน มีนายหน้าสืบเสาะหาหญิงเพื่อแต่งงานกับชายที่รู้จัก หลังจากแต่งงานหญิงจำนวนหนึ่งกลายเป็นภรรยาทาส อยู่ในสถานการณ์ที่เลวร้ายในเรื่องเพศ ถูกบังคับให้ขายบริการทางเพศ
4. ค้ามนุษย์เพื่อการขอทาน เป็นรูปแบบที่เพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ โดยนายหน้าติดต่อพาเด็ก คนชรา คนพิการ เดินทางออกจากบ้านไปขอทานในเมืองใหญ่ ทั้งในและต่างประเทศ เหยื่อจะถูกบังคับให้ขอทานไม่สามารถเดินทางไปไหนมาไหนได้
5. ค้ามนุษย์เพื่อการทำผิดกฎหมาย เหยื่อมักเป็นเด็ก ที่พบเห็นคือ การนำเด็กเป็นเครื่องมือในการส่งยาเสพติดให้กับผู้ค้ารายย่อย

องค์ประกอบการค้ามนุษย์

ตามคำจำกัดความ กรณีที่ถือว่าเป็นการค้ามนุษย์ต้องประกอบไปด้วยองค์ประกอบ ดังนี้

1. มีเอเยนต์หรือนายหน้าที่ทำหน้าที่ติดต่อพาเหยื่อจากที่หนึ่งไปยังที่หนึ่ง และได้ประโยชน์จากการกระทำ
2. มีคนที่ถูกเอารัดเอาเปรียบ ถูกรังแก ถูกทำร้าย ถูกหลอกลวง อยู่ในภาวะที่พึ่งตัวเองไม่ได้ที่เรียกว่า เหยื่อ
3. มีการกระทำที่เลวร้ายต่อเหยื่อและผิดกฎหมาย

รูปแบบการค้ามนุษย์ได้มีการพัฒนาและมีความซับซ้อนเพิ่มมากขึ้น โดยมีสาเหตุจากกระแสโลกาภิวัตน์ที่ทำให้เกิดสถานะโลกไร้พรมแดน เกิดความเจริญก้าวหน้าในเส้นทางคมนาคม และเทคโนโลยีข้อมูล

ข่าวสาร นอกจากนี้ยังเกิดเครือข่ายธุรกิจผิดกฎหมายที่มีกระบวนการซับซ้อนมากขึ้นจนกลายเป็นอาชญากรรมข้ามชาติ จึงกล่าวได้ว่า ปัจจัยหลักทางเศรษฐกิจคือ ความยากจนทำให้เกิดการแสวงผลประโยชน์จากผู้ที่ต้องการหางานทำเพื่อรายได้ที่ดีกว่า รวมทั้งปัจจัยทางสังคมที่มีเจตคติ และปัจจัยอื่น ๆ เช่น การขาดโอกาสทางการศึกษา และการฝึกอบรมอาชีพ การเข้าไม่ถึงบริการของรัฐ ช่องว่างของกฎหมายและการบังคับใช้กฎหมาย

เส้นทางการค้ามนุษย์ของประเทศไทย

เส้นทางการค้ามนุษย์ของประเทศไทยมีความซับซ้อนและเป็นเส้นทางการลักลอบเข้า-ออก โดยมีการทำงานเป็นเครือข่าย มีการรับ-ส่งหญิงและเด็กเป็นทอด ๆ ผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ที่เป็นหญิงและเด็กต่างชาติส่วนใหญ่มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตพื้นที่ชายแดนหรือจังหวัดใกล้เคียง โดยถูกชักจูงจากนายหน้าจัดหางานหรือคนรู้จักใกล้ชิด ส่งต่อให้ผู้รับจ้างนำพาข้ามแดนและส่งต่อให้นายหน้าเพื่อส่งผู้เสียหายไปยังที่ต่าง ๆ ต่อไปในการเดินทางไปต่างประเทศอาจใช้เส้นทางบินทางอากาศหรือทางรถยนต์โดยใช้หนังสือเดินทางจริงของตนหรือหนังสือเดินทางของผู้อื่นที่มีการตรวจลงตราในลักษณะติดตามคู่สมรสหรือการท่องเที่ยว หรือใช้วิธีการผ่านหลายประเทศที่ไม่ต้องขอการตรวจลงตราและอนุญาตให้คนต่างด้าวบางประเภทอยู่ในประเทศนั้น ๆ ได้ในระยะเวลาสั้น ๆ จากนั้นจะพำนักในประเทศปลายทางเกินกำหนด อย่างไรก็ตาม จากการติดตามข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับการค้ามนุษย์ พบว่า มีเส้นทางการค้ามนุษย์ในหลายพื้นที่ เช่น จังหวัดเชียงราย เชียงใหม่ แม่ฮ่องสอน ตาก มุกดาหาร สระแก้ว กาญจนบุรี ระนอง สงขลา เป็นต้น

การดำเนินงานด้านการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์

ประเทศไทยได้ตระหนักถึงปัญหาการค้ามนุษย์เป็นวาระแห่งชาติที่ต้องดำเนินการแก้ไขอย่างเร่งด่วนและจริงจังตั้งแต่ปี 2547 โดยมีพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. 2551 และกำหนดนโยบาย ยุทธศาสตร์ และมาตรการในการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ (พ.ศ. 2554-2559) โดยให้ความสำคัญใน 5 ด้านคือ การป้องกัน การดำเนินคดี การคุ้มครองช่วยเหลือ การพัฒนากลไกเชิงนโยบาย และการขับเคลื่อนการพัฒนาและการบริหารข้อมูล ดังนี้

1. กลไกการดำเนินงานในประเทศไทย กลไกการดำเนินงานเพื่อป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ประกอบด้วย คณะกรรมการระดับชาติ 2 คณะ ได้แก่ 1) คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ (ปคม.) ซึ่งนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน 2) คณะกรรมการประสานและกำกับการดำเนินงานป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ (ปกค.) ซึ่งรองนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน และคณะอนุกรรมการต่าง ๆ เพื่อผลักดันนโยบายระดับชาติ นอกจากนี้ พระราชบัญญัติดังกล่าวยังได้มีการกำหนดให้จัดตั้งกองทุนเพื่อการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์โดยมีการใช้เงินทุนในสองส่วน ได้แก่ การช่วยเหลือผู้เสียหายจากการกระทำความผิดฐานค้ามนุษย์ และการดำเนินโครงการเพื่อป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ ซึ่งหน่วยงานทั้งภาครัฐและองค์กรเอกชนสามารถเสนอโครงการเพื่อขอใช้งบประมาณกองทุนฯ โดยเลขาธิการของกลไกระดับชาติ รวมทั้งการบริหารกองทุนฯ อยู่ในความรับผิดชอบของกระทรวงการพัฒนาสังคม และความมั่นคงของมนุษย์ (พม.) ซึ่งในระดับจังหวัดมีคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ระดับจังหวัดซึ่งประกอบด้วย กรรมการจากส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง โดยผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธาน และในระดับหน่วยงานหลายหน่วยงานได้จัดตั้งหน่วยงานย่อยที่มีภารกิจเฉพาะ โดยเฉพาะหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการปราบปราม เช่น กองบังคับการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับการค้ามนุษย์ ภายใต้สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ศูนย์ต่อต้านการค้ามนุษย์ระหว่างประเทศ ภายใต้สำนักงานอัยการสูงสุด เป็นต้น

2. การดำเนินนโยบายเกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ เนื่องจากประเทศไทยอยู่ในสถานะประเทศต้นทางทางผ่านและปลายทางของการค้ามนุษย์นโยบายเพื่อแก้ไข ป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ของไทย ให้ความสำคัญกับผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์เป็นหลัก และมีความเกี่ยวข้องกับการดำเนินงานหลายด้านที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันการแสวงประโยชน์หรือการบังคับใช้แรงงาน การปราบปรามและดำเนินคดีขบวนการค้ามนุษย์ รวมถึงการช่วยเหลือคุ้มครองผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ ซึ่งนโยบายที่ไทยกำลังให้ความสำคัญในปัจจุบัน มีดังนี้

(1) การดำเนินงานเกี่ยวกับผู้โยกย้ายถิ่นฐานที่เหมาะสมของไทย ซึ่งเป็นการเน้นถึงหลักสิทธิมนุษยชน และประสงค์ให้แรงงานต่างด้าวทั้งหมดได้รับการจดทะเบียนและพิสูจน์สัญชาติให้เรียบร้อย เพื่อให้สามารถอยู่ทำงานในไทยได้อย่างถูกต้อง และได้รับสิทธิหรือการคุ้มครองทางสังคมต่าง ๆ

(2) การแก้ไขปัญหาการค้ามนุษย์ในอุตสาหกรรมประมง ซึ่งในการดำเนินงานมีประเด็นสำคัญ 4 ประการ ได้แก่ 1) การจดทะเบียนแรงงานต่างด้าวที่หลบหนีเข้าเมือง ซึ่งลักลอบทำงานบนเรือประมงปีละ 2 เดือน 2) จัดตั้งศูนย์ประสานแรงงานประมง 3) การประกาศใช้แนวปฏิบัติการใช้แรงงานที่ดีสำหรับสถานประกอบการแปรรูปสัตว์น้ำเบื้องต้นในอุตสาหกรรมแปรรูปกุ้ง และอาหารทะเลในประเทศไทย ซึ่งเน้นการจัดการใช้แรงงานบังคับ การใช้แรงงานเด็ก เสรีภาพในการสมาคม การเจรจาต่อรองร่วม และความร่วมมือในสถานประกอบการ การไม่เลือกปฏิบัติ ค่าจ้าง ชั่วโมงการทำงาน ค่าชดเชย ความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงานและสวัสดิการ 4) การเพิ่มความเข้มข้นในการตรวจแรงงานประมง

(3) การช่วยเหลือคุ้มครองผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ โดยเน้นการดำเนินงานที่การให้ความช่วยเหลือผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ โดย 1) อนุญาตให้อยู่ในประเทศไทยได้ชั่วคราวเพื่อฟื้นฟูสภาพร่างกาย และจิตใจ รวมทั้งการฝึกอาชีพและทักษะ 2) การอนุญาตให้ผู้เสียหายสามารถออกไปทำงานนอกบ้านพักเมื่อมีความพร้อม 3) การดำเนินคดีเพื่อเรียกร้องค่าสินไหมให้กับผู้เสียหายจากภาครัฐ และจากผู้กระทำผิดฐานค้ามนุษย์

3. การดำเนินความร่วมมือระหว่างประเทศด้านการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ กระทรวงการต่างประเทศมีภารกิจที่เกี่ยวข้องในด้าน การให้ความช่วยเหลือผู้เสียหายชาวไทยในต่างประเทศ ผ่านการดำเนินงานของสถานเอกอัครราชทูตและสถานกงสุลทั่วโลก มีส่วนในกระบวนการกำหนดนโยบายโดยคณะกรรมการระดับชาติ และการดำเนินความร่วมมือในประเด็นการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ระหว่างประเทศ ทั้งในระดับทวิภาคี และระดับพหุภาคี ซึ่งการดำเนินงานระดับระหว่างประเทศที่สำคัญ มีดังนี้

(1) ระดับทวิภาคี มีการดำเนินการ ดังนี้

1.1) การบันทึกความเข้าใจว่าด้วยการจัดการค้าเด็กและสตรีและการช่วยเหลือเหยื่อของการค้ามนุษย์ ซึ่งไทยได้มีความตกลงกับกัมพูชา ลาว เวียดนาม และเมียนมาร์ โดยได้ทำข้อตกลงร่วมกันเพื่อให้สามารถรองรับสถานการณ์การค้ามนุษย์ที่เปลี่ยนแปลงไป รวมทั้งวางกรอบความร่วมมือกับหลายประเทศมีความเป็นไปได้มากกว่าจะเป็นต้นทางของผู้เสียหายในประเทศไทย หรือปลายทางของคนไทยที่ตกเป็นเหยื่อผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์

1.2) การจัดทำบันทึกความร่วมมือระหว่างไทยกับญี่ปุ่นว่าด้วยการแลกเปลี่ยนข่าวสารสำหรับการป้องกันและต่อต้านการค้ามนุษย์ เพื่อประโยชน์ในการสืบสวนสอบสวนผู้ต้องสงสัยในคดีค้ามนุษย์

ขยายผลการจับกุมและดำเนินคดีผู้กระทำความผิดทั้งในไทยและญี่ปุ่นอย่างมีประสิทธิภาพ สนับสนุนความร่วมมือทางกฎหมายระหว่างไทยกับญี่ปุ่น

1.3) การจัดทำบันทึกความเข้าใจระหว่างรัฐบาลว่าด้วยความร่วมมือด้านการจ้างแรงงาน ซึ่งเป็นการลดความเสี่ยงของการค้ามนุษย์ในภาคแรงงาน โดยเฝ้าระวังการแสวงประโยชน์โดยมิชอบจากการผลักดันแรงงานอพยพไปทำงานในประเทศปลายทาง ซึ่งในปัจจุบันไทยมีความตกลงในลักษณะนี้กับอิสราเอล และกำลังอยู่ในระหว่างการพิจารณาร่างความตกลงกับบังคลาเทศ

(2) ระดับภูมิภาคและระหว่างประเทศมีการดำเนินการ ดังนี้

(2.1) กระบวนการบาห์ลี เป็นการประชุมระดับรัฐมนตรีของประเทศในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิกเกี่ยวกับการลักลอบขนคนเข้าเมือง การค้ามนุษย์ และอาชญากรรมข้ามชาติที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วยสมาชิก 46 ประเทศ และองค์การระหว่างประเทศและประเทศผู้สังเกตการณ์ 19 ประเทศมี Steering Group ซึ่งประเทศไทยเป็นสมาชิก สนับสนุนการทำงานของประเทศออสเตรเลียและอินโดนีเซียในฐานะประธานร่วม โดยได้มีการจัดตั้งสำนักงานสนับสนุนระดับภูมิภาคที่กรุงเทพฯ เพื่ออนุมัติกรอบความร่วมมือระดับภูมิภาค โดยประเทศไทยได้มีส่วนร่วมในกระบวนการบาห์ลี ดังนี้ 1) มีผู้แทนประเทศไทย เป็นผู้ประสานงานคณะทำงานนโยบาย กรอบกฎหมายและการบังคับใช้กฎหมาย 2) ให้เงินอุดหนุนการดำเนินงานและกระบวนการบาห์ลี ระหว่างปี 2555-2557 3) ริเริ่มกิจกรรมในกรอบกระบวนการบาห์ลี

(2.2) อาเซียน โดยมีการดำเนินงานภายใต้กรอบความตกลง ได้แก่ 1) กลไกในกรอบอาเซียนเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ที่ไทยเป็นภาคี ซึ่งเน้นการบังคับใช้กฎหมาย การคัดแยกเหยื่อออกจากผู้กระทำผิด และการกำหนดบทลงโทษที่รุนแรงแก่ผู้กระทำผิดฐานค้ามนุษย์ และสนธิสัญญาว่าด้วยความช่วยเหลือซึ่งกันและกันในเรื่องทางอาญาของภูมิภาคอาเซียน ซึ่งไทยได้ให้สัตยาบันสนธิสัญญาฯ เพื่อให้สามารถเพิ่มประสิทธิภาพความร่วมมือในการดำเนินคดีค้ามนุษย์ในอาเซียน 2) กลไกหลักในกรอบอาเซียน ซึ่งไทยและสิงคโปร์ได้ผลักดันในการประชุมเจ้าหน้าที่อาวุโสอาเซียนด้านอาชญากรรมข้ามชาติ ซึ่งได้ร่วมผลักดันในเดือนกันยายน 2555 ที่กรุงเทพฯ เพื่อสนับสนุนแผนระดับโลก และมีการจัดทำอนุสัญญาอาเซียนว่าด้วยการค้ามนุษย์

(2.3) การป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ในกรอบสหประชาชาติ ประเทศไทยได้เข้าร่วมเป็นภาคีสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร รวมทั้งร่วมลงนามพิธีสารว่าด้วยการป้องกัน ปราบปราม และลงโทษการค้ามนุษย์ โดยเฉพาะสตรีและเด็ก และร่วมลงนามในพิธีสารว่าด้วยการต่อต้านการลักลอบขนผู้โยกย้ายถิ่นฐานโดยทางบก ทะเล และอากาศ

จากที่กล่าวมาข้างต้น แม้หน่วยงานต่าง ๆ จะได้กำหนดแนวนโยบายการป้องกันการค้ามนุษย์ เพื่อให้สามารถลดปัญหาด้านการค้ามนุษย์ แต่ก็ยังพบว่า ปัญหาการค้ามนุษย์เป็นปัญหาที่ยังมีอยู่ในสังคมไทย ทั้งนี้ ปัญหาการค้ามนุษย์ของไทยมาจากการที่นายหน้าจัดหาแรงงานนำคนต่างด้าวเข้ามาในประเทศไทยโดยทั่วไปทำงานตามลำพังหรือทำงานแบบกลุ่มที่ไม่ได้จัดตั้งเป็นทางการ ซึ่งนายหน้าจัดหาแรงงานโดยมากทำงานแบบไม่มีกฎหมายรองรับหรือระเบียบกำกับ โดยทำหน้าที่เป็นคนกลางระหว่างแรงงานที่หางานกับนายจ้าง ซึ่งมีการทำงานร่วมกันเป็นเครือข่ายโดยอาศัยความร่วมมือกับนายจ้างและบางครั้งก็ร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ผู้บังคับใช้กฎหมายด้วย แรงงานต่างด้าวชนกลุ่มน้อยและบุคคลซึ่งไร้สัญชาติมีความเสี่ยงต่อการเป็นเหยื่อการค้ามนุษย์มากที่สุด และคนกลุ่มนี้จะเป็นกลุ่มที่ถูกนายจ้างยึดเอกสารเดินทาง ตลอดจนหน่วงเหนี่ยวการจ่ายค่าจ้างและ

ถูกหักเงินเดือน นอกจากนั้น แรงงานอพยพยังมีความเสี่ยงต่อการตกเป็นเหยื่อการค้ามนุษย์มากที่สุด เนื่องจากไม่มีสถานะที่ถูกต้องตามกฎหมาย ขาดการศึกษา มีอุปสรรคด้านภาษา และขาดความรู้เรื่องกฎหมายไทย ซึ่งถ้าพิจารณาสภาพสังคมไทยจะพบว่า เด็กจากประเทศเพื่อนบ้านบางคนถูกนายหน้าบังคับให้ขายดอกไม้ ขอทาน หรือทำงานรับใช้ตามบ้านในเขตตัวเมือง เด็กถูกแสวงประโยชน์ใช้ธุรกิจทางเพศในร้านคาราโอเกะ และสถานออบ อบ นวด โดยใช้บัตรประจำตัวปลอม ซึ่งสตรีและเด็กจากประเทศลาว เวียดนาม สหภาพเมียนมาร์ รวมทั้งประเทศไทยตกเป็นเหยื่อการค้ามนุษย์ เช่น เหยื่อชาวไทยถูกหลอกไปทำงานในต่างประเทศ และถูกหลอกให้กู้เงินจำนวนมากเพื่อจ่ายเป็นค่านายหน้า และค่าดำเนินการหางาน แรงงานชาวไทยบางรายที่เดินทางไปต่างประเทศเพื่อทำงานเป็นแรงงานที่ใช้ทักษะต่ำ และงานในภาคเกษตรต้องเผชิญกับการถูกบังคับใช้แรงงาน และมีสภาพเป็นแรงงานขัดหนี้

ทั้งนี้ เพื่อให้การป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์มีทิศทางจัดการเท่าทันกับสถานการณ์ และแนวโน้มที่จะเกิดขึ้น และสามารถขับเคลื่อนการบังคับใช้กฎหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ การดำเนินมาตรการต่าง ๆ จึงได้กำหนดนโยบายและให้ความสำคัญกับกลุ่มเป้าหมายเพื่อให้การกำหนดมาตรการหรือกลยุทธ์และการปฏิบัติงานร่วมกันของภาคีเครือข่ายมีความเหมาะสม สามารถบรรลุเป้าหมายร่วมกัน ได้แก่ 1) การเพิ่มประสิทธิภาพในการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ 2) ให้ความสำคัญและผลักดันมาตรการป้องกัน การดำเนินคดี การคุ้มครองช่วยเหลือ และการพัฒนากลไกเชิงนโยบายและการขับเคลื่อนและการพัฒนาการบริหารข้อมูลอย่างมีประสิทธิภาพ 3) ส่งเสริมและสนับสนุนให้ครอบครัวและชุมชนเป็นกลไกสำคัญในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการค้ามนุษย์ 4) ส่งเสริมให้ประชาชนทุกกลุ่มเป้าหมายเข้าถึงบริการของรัฐอย่างเท่าเทียมและทั่วถึง 5) ผลักดันการดำเนินการอย่างจริงจัง เข้มงวดในการจัดการผู้กระทำผิดฐานค้ามนุษย์และองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ กลุ่มผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งผู้ค้ามนุษย์และผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์

ในอนาคตเพื่อให้การป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ จึงควรมีการหาสาเหตุที่ทำให้เหยื่อการค้ามนุษย์เกิดการลี้ภัยที่จะติดต่อกับทางการ และควรเพิ่มความพยายามในการสอบสวนดำเนินคดีและพิพากษาลงโทษผู้กระทำผิดฐานค้ามนุษย์หรือแสวงหาประโยชน์ทางเพศและการบังคับใช้แรงงาน นอกจากนั้นควรเพิ่มความพยายามในส่วนของการสอบสวนคดีพิเศษและสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติในการสอบสวน ดำเนินคดี และพิพากษาลงโทษเจ้าหน้าที่ที่ทุจริตในคดีที่เกี่ยวข้องกับการค้ามนุษย์ โดยอาศัยความร่วมมือระหว่างกลุ่มต่าง ๆ ที่ทำงานร่วมกันระหว่างสาขาต่าง ๆ ได้แก่ องค์กรที่ให้บริการความช่วยเหลือแก่เหยื่อหรือเจ้าหน้าที่สังคมสงเคราะห์ ในระหว่างการประชุมเพื่อคัดกรองเหยื่อค้ามนุษย์ และควรปรับปรุงความร่วมมือด้านการบังคับใช้กฎหมายกับประเทศต้นทางในการสืบสวน สอบสวนกรณีต้องสงสัยว่ามีการค้ามนุษย์ ดำเนินกิจกรรมกับกลุ่มเสี่ยงโดยใช้ภาษาที่เหมาะสม เพื่อส่งเสริมให้ใช้บริการโทรศัพท์สายด่วนเพื่อการต่อต้านการค้ามนุษย์ของรัฐบาล รวมทั้งเพิ่มการกำกับดูแลค่าธรรมเนียมและนายหน้าที่เกี่ยวข้องในกระบวนการจดทะเบียนและนำเข้าแรงงานต่างด้าว ภายใต้ข้อตกลงทวิภาคีเพื่อลดความเสี่ยงที่แรงงานเหล่านี้จะตกเป็นเหยื่อการค้ามนุษย์ นอกจากนั้นรัฐบาลควรมีการกำหนดยุทธศาสตร์และมาตรการในการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ให้สามารถป้องกันและแก้ไขปัญหาการค้ามนุษย์ได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไปในอนาคต

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. (2557). *นโยบาย ยุทธศาสตร์ และมาตรการในการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ (พ.ศ. 2554-2559)*. สืบค้น 3 ธันวาคม 2557. จาก <http://www.noct.m-society.go.th>

กระทรวงการต่างประเทศ กรมองค์การระหว่างประเทศ (2557). *การดำเนินงานด้านการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์*. สืบค้น 3 ธันวาคม 2557. จาก <http://www.mfa.go.th>

สถานทูตสหรัฐ. (2557). *รายงานและเอกสารข้อเท็จจริง : รายงานการค้ามนุษย์ประจำปี พ.ศ. 2556*. สืบค้น 4 ธันวาคม 2557. จาก <http://thai.bangkok.usembassy.gov/tipthaireport13-t.html>

ศูนย์ปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์จังหวัดสุรินทร์. (2557). *การค้ามนุษย์*. สืบค้น 4 ธันวาคม 2557. จาก <http://surin-hb.blogspot.com>

สมัชชารัฐสภาอาเซียน

เรียบเรียงโดย...สิวพร สุขเอียด

สมัชชาอาเซียน (ASEAN Inter-Parliament Assembly : AIPA) แต่เดิมใช้ชื่อว่า องค์การรัฐสภาอาเซียน (ASEAN Inter-Parliamentary Organization : AIPO) เริ่มก่อตั้งอย่างเป็นทางการเมื่อปี 2520 โดยการริเริ่มของรัฐบาลอินโดนีเซียตั้งแต่ปี 2517 มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างความร่วมมือของรัฐสภาแห่งชาติในอาเซียนให้ใกล้ชิดยิ่งขึ้น เนื่องจากขณะนั้นความร่วมมือของอาเซียนนั้นมีทุกกรอบแล้ว แต่ยังขาดความร่วมมือในกรอบของระดับรัฐสภาเท่านั้น ปรากฏว่าแนวความคิดของรัฐสภาอินโดนีเซียได้รับความสนใจจากประเทศสมาชิกอาเซียนอีก 4 ประเทศ คือ สหพันธรัฐมาเลเซีย สาธารณรัฐฟิลิปปินส์ สาธารณรัฐสิงคโปร์ และราชอาณาจักรไทยเป็นอย่างดี โดยต่างเห็นพ้องต้องกันถึงประโยชน์ของการสร้างความร่วมมือให้ใกล้ชิดในระหว่างรัฐสภาของกลุ่มประเทศอาเซียน จึงได้มีการประชุมเพื่อปรึกษาหารือ การจัดตั้งองค์การรัฐสภาอาเซียนขึ้นถึง 3 ครั้ง โดยในครั้งที่ 3 เมื่อปี 2520 ได้ลงนามเห็นชอบในธรรมนูญขององค์การรัฐสภาอาเซียนเพื่อการจัดตั้งองค์การรัฐสภาอาเซียนอย่างเป็นทางการนับแต่นั้นมา

ที่ประชุมสมัชชาใหญ่องค์การรัฐสภาอาเซียนครั้งที่ 27 ณ เมืองเซบู สาธารณรัฐฟิลิปปินส์ ได้ประกาศใช้ธรรมนูญขององค์กรฉบับใหม่ โดยได้เปลี่ยนชื่อจากองค์การรัฐสภาอาเซียน (ASEAN Inter-Parliamentary Organization:AIPO) มาเป็นสมัชชารัฐสภาอาเซียน (ASEAN Inter-Parliamentary Organization:AIPA) เพื่อสร้างความเข้มแข็งให้องค์กร และบูรณาการการทำงานของฝ่ายนิติบัญญัติให้มีรูปธรรมตลอดจนยกระดับความร่วมมือระหว่างรัฐสภาในประเทศสมาชิกอาเซียนให้ใกล้ชิดยิ่งขึ้น ปรับปรุงโครงสร้างการทำงานขององค์กร เพิ่มช่องทางการทำงานร่วมกันกับ ASEAN โดยการแลกเปลี่ยนการเข้าร่วมประชุมระหว่าง

ประธาน AIPA และประธานคณะกรรมการประจำอาเซียน และให้อำนาจกับที่ประชุมสมัชชาใหญ่ในการริเริ่มการจัดทำกฎหมายในประเด็นที่ประเทศสมาชิกให้ความสนใจร่วมกัน เพื่อบรรลุเป้าหมายการจัดตั้งประชาคมอาเซียน (ASEAN Community)

ปัจจุบันสมาชิกของรัฐสภาอาเซียน ประกอบด้วยรัฐสภาแห่งชาติของประเทศสมาชิกอาเซียน จำนวน 10 ชาติ ได้แก่ 1) ราชอาณาจักรกัมพูชา 2) สาธารณรัฐอินโดนีเซีย 3) สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว 4) มาเลเซีย 5) สาธารณรัฐฟิลิปปินส์ 6) สาธารณรัฐสิงคโปร์ 7) ราชอาณาจักรไทย และ 8) สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม 9) บรูไนดารุสซาลาม 10) สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา

สำหรับโครงสร้างการบริหารของสมัชชาอาเซียน ประกอบด้วย

1. สมัชชาใหญ่ (The General Assembly) สมัชชาใหญ่เป็นองค์กรสูงสุดของรัฐสภาอาเซียน ทั้งในด้านการบริหารและด้านนโยบาย ที่ประชุมสมัชชาใหญ่ของสมัชชาอาเซียน ประกอบด้วยสมาชิก AIPA จำนวนประเทศละไม่เกิน 15 คน โดยมีประธานรัฐสภาหรือผู้ที่ประธานรัฐสภามอบหมายเป็นหัวหน้า คณะ สมัชชาอาเซียนจัดประชุมสมัชชาใหญ่อย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง เพื่อกำหนดนโยบายของ AIPA เพื่อพิจารณาเรื่องต่าง ๆ ที่มีความสำคัญต่ออาเซียนและเพื่อเสนอแนะมาตรการด้านรัฐสภา และมาตรการด้านนิติบัญญัติในการพัฒนาอาเซียนและการแก้ไขปัญหาในอาเซียน ประเทศเจ้าภาพการประชุมสมัชชาใหญ่จะหมุนเวียนไปตามลำดับอักษรชื่อประเทศสมาชิก AIPA

2. ประธานสมัชชาอาเซียน (The Residency) ประธานรัฐสภาของประเทศที่เป็นเจ้าภาพการประชุมสมัชชาใหญ่ในปีนั้น ดำรงตำแหน่งเป็นประธานสมัชชาอาเซียน ซึ่งประธาน AIPA มีวาระการดำรงตำแหน่ง 1 ปี นับตั้งแต่การสิ้นสุดการประชุมสมัชชาใหญ่ในปีหนึ่งจนถึงการสิ้นสุดการประชุมสมัชชาใหญ่ของปีถัดไป นอกจากนี้ประธาน AIPA ยังดำรงตำแหน่งประธานคณะกรรมการบริหารของ AIPA มีอำนาจเรียกประชุมคณะกรรมการบริหารเมื่อเห็นสมควรและในฐานะตัวแทนขององค์กรประธาน

3. คณะกรรมการบริหาร (The Executive Committee) การประชุมคณะกรรมการบริหารฯ ประกอบด้วย ประธานสมัชชาอาเซียนเป็นประธานคณะกรรมการ และสมาชิกรัฐสภาจากประเทศสมาชิกไม่เกินประเทศละ 3 คน โดยหนึ่งในสามคนจะต้องเป็นประธานรัฐสภาหรือผู้แทน คณะกรรมการบริหารมีวาระ 1 ปี เช่นเดียวกับวาระการดำรงตำแหน่งของประธาน AIPA

4. คณะกรรมาธิการสามัญ (The Standing Committee) คณะกรรมาธิการศึกษา (The Study Committee) คณะกรรมาธิการวิสามัญ (The Ad-Hoc Committee) ในการประชุมสมัชชาใหญ่ที่จัดขึ้นในแต่ละปี จะมีการประชุมคณะกรรมาธิการสามัญด้านต่าง ๆ เพื่อถ่วงถ่วงข้อมติเสนอให้สมัชชาใหญ่ให้ความเห็นชอบ นอกจากนั้นที่ประชุมสมัชชาใหญ่อาจตั้งคณะกรรมาธิการศึกษา และคณะกรรมาธิการวิสามัญขึ้นมาเป็นการเฉพาะคราวเพื่อทำหน้าที่เป็นการเฉพาะ โดยศึกษาเรื่องใดด้านนิติบัญญัติ การพัฒนาประเทศและความร่วมมือของประเทศสมาชิกอาเซียนเป็นการเฉพาะ คณะกรรมาธิการทั้งสองประเภทนี้จะหมดวาระเมื่อทำหน้าที่เสร็จสิ้น

5. สำนักงานเลขาธิการสมัชชาอาเซียน (The Secretariat) เป็นหน่วยงานจัดการบริหารของสมัชชาอาเซียน ตั้งอยู่ที่กรุงจาร์กาตา สาธารณรัฐอินโดนีเซีย มีเลขาธิการสมัชชาอาเซียนเป็นหัวหน้า เลขาธิการ AIPA ได้รับแต่งตั้งโดยประธาน AIPA โดยความเห็นชอบของที่ประชุมสมัชชา

ใหญ่ เลขานุการ AIPA ได้รับการคัดสรรตามระบบหมุนเวียน หากประเทศสมาชิกที่ถึงคราวเสนอชื่อเลขานุการไม่สามารถสรรหาผู้เข้ารับตำแหน่งได้ให้ประเทศสมาชิกลำดับถัดไปเสนอชื่อแทน เลขานุการมีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละ 3 ปี

โดยปัจจุบันสมัชชารัฐสภาอาเซียน จะมีการประชุมใหญ่อย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง และเมื่อเร็ว ๆ นี้ สมัชชารัฐสภาอาเซียน (AIPA) ได้จัดอบรมเชิงปฏิบัติการว่าด้วยการให้บริการด้านการวิจัยของรัฐสภา ณ กรุงจาร์กาตา สาธารณรัฐอินโดนีเซีย โดยการสัมมนานี้เป็นส่วนหนึ่งของโครงการพัฒนาศักยภาพของสมัชชารัฐสภาอาเซียนร่วมกับสมาคมเยอรมันเพื่อการพัฒนาด้านทรัพยากรมนุษย์ (Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit : GIZ) และมูลนิธิฮันน์ ไฮเดล (Hanns Seidel Foundation) ซึ่งการอบรมเชิงปฏิบัติการว่าด้วยการให้บริการด้านการวิจัยของรัฐสภาเป็นชุดการฝึกอบรมที่มุ่งเน้นในประเด็นโครงสร้างการจัดการและดำเนินการในการให้บริการด้านการวิจัย และความเป็นไปได้ในการสร้างเครือข่ายและการแบ่งปันองค์ความรู้ระหว่างรัฐสภาประเทศสมาชิก

ทั้งนี้ ทุกประเทศจะจัดทำเนื้อหาไปสู่การพัฒนาแนวคิดและร่วมแลกเปลี่ยนมุมมองระหว่างกัน ซึ่งองค์ความรู้ที่ได้จะนำไปสู่การพัฒนาแนวคิดและการทำงานที่มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นของรัฐสภาประเทศสมาชิก ในการให้บริการด้านการวิจัย การอบรมเชิงปฏิบัติการว่าด้วยการให้บริการด้านวิจัยของรัฐสภาได้จัดขึ้น 3 ครั้ง โดยมีกำหนดการ ดังนี้

- **ครั้งที่ 1** ระหว่างวันที่ 19-20 สิงหาคม 2557 ภายใต้ประเด็นหัวข้อ “ลักษณะของการให้บริการด้านการวิจัยในปัจจุบัน การพัฒนาและโอกาส” โดยในการประชุมสมาชิกที่เข้าร่วมประชุมได้มีการนำเสนอโครงสร้างการจัดการและการดำเนินการให้บริการด้านการวิจัย อภิปราย วิเคราะห์ถึงจุดอ่อนและจุดแข็งของการบริการด้านการวิจัยของแต่ละรัฐสภา และมีการแบ่งปันความรู้ระหว่างรัฐสภาประเทศสมาชิก

- **ครั้งที่ 2** ระหว่างวันที่ 2-3 ธันวาคม 2557 ภายใต้ประเด็นหัวข้อ “แนวคิดเกี่ยวกับจุดแข็งของการให้บริการงานวิจัยของประเทศสมาชิกรัฐสภาอาเซียนเพื่อการพัฒนาและนำมาปรับใช้ตามลักษณะการให้บริการงานวิจัยของสมาชิกรัฐสภาอาเซียนแต่ละประเทศ” การอบรมเชิงปฏิบัติการครั้งนี้ ได้นำประเด็นจากผลการอบรมเชิงปฏิบัติการครั้งที่ 1 ซึ่งที่ประชุมได้มีการอภิปราย แลกเปลี่ยน แบ่งปันความรู้ร่วมกันระหว่างประเทศสมาชิก เพื่อการจัดการกับข้อจำกัดของการบริการด้านการวิจัย เช่น ปัญหาด้านโครงสร้างขององค์กร การบริหารจัดการทรัพยากรบุคคล การขาดงบประมาณสำหรับดำเนินการ ช่องทางหรือรูปแบบการให้บริการ การควบคุมคุณภาพการให้บริการแก่สมาชิกรัฐสภา เป็นต้น ตลอดจนการวิเคราะห์ถึงความเป็นไปได้ในการสร้างเครือข่าย ภาควิชา เพื่อการพัฒนาศักยภาพการให้บริการด้านวิจัยแก่สมาชิกรัฐสภา

- **ครั้งที่ 3** มีการกำหนดที่จัดขึ้นเดือนมีนาคม 2558 ซึ่งจะเป็นบูรณาการผลจากอบรมเชิงปฏิบัติการครั้งที่ 1 และครั้งที่ 2 เพื่อเริ่มกระบวนการขับเคลื่อนการสร้างเครือข่ายการวิจัยกับสถาบันวิจัยที่เกี่ยวข้องของแต่ละรัฐสภา ตลอดจนการแลกเปลี่ยนข้อมูลกับสถาบันดังกล่าว รวมทั้งแนวทางการสร้างความร่วมมือด้านการบริการงานวิจัยกับรัฐสภาต่างประเทศ นอกเหนือจากประเทศสมาชิกรัฐสภาอาเซียน เช่นเดียวกับรัฐสภาของสหภาพยุโรป (EU) และรัฐสภาสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน

เอกสารอ้างอิง

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. (2551). *สมัชชาอาเซียน*. สืบค้น 15 ธันวาคม 2557 จาก www.parliament.go.th

AIPA. Workshop Series “*Strengthening Scientific/Research Services of AIPA Member Parliaments*”. Workshop2 เอกสารประกอบการอบรมเชิงปฏิบัติการ วันที่ 2-4 ธันวาคม 2557.

รอบด้านงานสภา

แนวทางการเขียนข้อเสนอโครงการวิจัยเพื่อขอรับทุนจากงบประมาณแผ่นดิน หรือจากแหล่งทุนอื่น

เรียบเรียงโดย...ปิยะวรรณ ปานโต

สำหรับคอลัมน์นี้ขอนำเสนอองค์ความรู้ในการเขียนข้อเสนอโครงการวิจัยเพื่อขอรับทุนจากงบประมาณแผ่นดิน หรือจากแหล่งทุนอื่น ซึ่งจะมีหลักเกณฑ์และวิธีการตามที่กำหนดไว้ ทั้งนี้ เพื่อให้เหมาะสมกับระเบียบวิธีวิจัย และการตั้งของงบประมาณให้เป็นไปตามระเบียบกระทรวงการคลังหรือระเบียบของทางราชการที่ได้กำหนดไว้มาฝากท่านผู้อ่าน

อนึ่ง ที่ผ่านมามีเมื่อวันที่ ๔-๕ กันยายน ๒๕๕๗ ผู้เขียนได้รับการพิจารณาอนุมัติจากเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร (นายจเร พันธุ์เปรื่อง) ให้เข้าร่วมการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาศักยภาพนักวิจัยโดยสมาคมส่งเสริมการวิจัยในหลักสูตร “เทคนิคการเขียนข้อเสนอโครงการวิจัยเพื่อขอรับทุนจากงบประมาณแผ่นดินและทุนจาก สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.) ณ โรงแรมกานต์มณี ถนนประดิพัทธ์ กรุงเทพฯ รวมระยะเวลา ๒ วัน

สำหรับผู้เข้าร่วมการฝึกอบรม ประกอบด้วย ข้าราชการ นักวิจัย นักวิชาการทั่วไป จากหน่วยงานต่าง ๆ คณาจารย์จากสถาบันอุดมศึกษาทั้งภาครัฐและภาคเอกชน จำนวน ๔๙ คน โดยมีนางสุนันทา สมพงษ์ ผู้อำนวยการกองบริการแผนและงบประมาณการวิจัย วช. นางสาวธรรมภรณ์ ประภาสสวัสดิ์ นักวิเคราะห์นโยบายและแผน วช. และ ดร.จินตนา โสภณ ที่ปรึกษาด้านการวิจัย วช. มาเป็นวิทยากรบรรยายให้ความรู้ในครั้งนี้ โดยมีสาระสำคัญจากการเข้าร่วมฝึกอบรมมี ดังนี้

๑. การเข้าร่วมการฝึกอบรมในครั้งนี้ เป็นการฝึกอบรมเทคนิคการเขียนข้อเสนอโครงการวิจัยเดี่ยว เพื่อขอรับทุนจากงบประมาณแผ่นดิน หรือจากแหล่งทุนอื่น โดยที่ผู้เขียนข้อเสนอโครงการวิจัยไว้แล้วสามารถขอคำแนะนำจากท่านวิทยากรได้ในการปรับปรุงข้อเสนอโครงการวิจัยให้ดียิ่งขึ้น

๒. เป็นการพัฒนาศักยภาพในการเขียนข้อเสนอโครงการวิจัยของนักวิจัยให้สูงขึ้น และสามารถเขียนข้อเสนอการวิจัยให้ได้ทุนจากงบประมาณแผ่นดินได้หรือแหล่งทุนอื่น ๆ

๓. ผู้เข้าร่วมการฝึกอบรมสามารถนำความรู้และเทคนิคต่าง ๆ ที่ได้รับการถ่ายทอดจากวิทยากรสามารถนำไปถ่ายทอดต่อ ๆ กันได้ เป็นการขยายขอบเขตองค์ความรู้

๔. ทั้งนี้ เพื่อเป็นประโยชน์ในทางวิชาการต่อไป

๕. ความสำเร็จของการเขียนข้อเสนอโครงการวิจัย ประกอบด้วย

๕.๑) ความสมบูรณ์แบบในแต่ละเรื่องที่เขียนขอ

๕.๒) ข้อมูลมีความเป็นปัจจุบัน ทันเหตุการณ์

๕.๓) มีการใช้คำที่มีความหมายชัดเจน และไม่ใช้ศัพท์ที่เป็นเฉพาะวิชาซีพมากเกินไป

๕.๔) ควรหลีกเลี่ยงสรรพนามสำหรับบุคคลที่กล่าวถึง

๕.๕) ข้อเสนอโครงการวิจัยเป็นสิ่งสำคัญ นักวิจัยต้องรู้และมีความเข้าใจว่าควรจะไม่ใส่รายละเอียดอะไรในข้อเสนอบ้าง

๖. เหตุผล ๑๐ ประการที่ข้อเสนอโครงการวิจัยที่จะได้รับการคัดเลือกหรือได้รับการอนุมัติ

๖.๑) บอกกล่าวความต้องการจะทำอะไรให้ชัดเจน

๖.๒) อธิบายให้ชัดเจนว่าจะทำอะไร

๖.๓) นำเสนอสิ่งต่าง ๆ ที่เราจะทำอย่างเป็นขั้นเป็นตอน

๖.๔) ควรจะเขียนข้อเสนอโครงการวิจัยในเชิงบวก

๖.๕) อย่าใช้สำนวนที่ใช้วิชาการหรือเชิงเทคนิคมากเกินไป

๖.๖) เสนอรายละเอียดของงบประมาณที่สอดคล้องกับกิจกรรมที่ทำ

๖.๗) ระบุประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับอย่างชัดเจน

๖.๘) ต้องจัดเตรียมข้อเสนอโครงการวิจัยตามแนวทางที่ให้ทุนสนับสนุนกำหนดให้ครบถ้วนทุกประเด็น

๖.๙) โครงร่างการเขียนวิจัยต้องจัดเตรียมอย่างมืออาชีพ

๖.๑๐) มีความยาวพอดีพอเหมาะพอควร

๗. ตัวอย่างการจัดทำแผนการใช้จ่ายงบประมาณของแผนงานวิจัย (แสดงแผนการใช้จ่ายงบประมาณของแผนงานวิจัย)

เป็นการแสดงรายละเอียดงบประมาณบริหารแผนงานวิจัย และแยกแต่ละโครงการย่อยเฉพาะปีที่เสนอขอ โดยแยกตามงบประมาณต่าง ๆ ให้ชัดเจน โดยแยกเป็นหมวด ดังนี้ งบบุคลากร งบดำเนินการ (ค่าตอบแทน ค่าใช้สอย ค่าวัสดุ ค่าธรรมเนียมอุดหนุนสถาบัน ฯลฯ) งบลงทุน (ครุภัณฑ์ต้องชี้แจงเหตุผลความจำเป็นพร้อมใบเสนอราคา) การตั้งงบประมาณทุกรายการควรประมาณการให้เหมาะสมกับระเบียบวิธีวิจัยและอ้างอิงตามระเบียบกระทรวงการคลังและตามหลักเกณฑ์และอัตราค่าใช้จ่ายการวิจัยที่กำหนด ดังนี้

รายการ	อัตรา	หลักเกณฑ์ (เงื่อนไข)
๑. งบบุคลากร ๑.๑ ค่าจ้างชั่วคราว ๑.๒ ค่าจ้างผู้ช่วยนักวิจัย	- ให้จ่ายตามความจำเป็นเหมาะสม	๑. พิจารณาให้ตามที่เสนอขอโดยไม่เกินที่กำหนดจ่ายตามอัตราเงินเดือนข้าราชการ ตามวุฒิการศึกษาคือ ป.เอก อัตราค่าจ้าง ๒๐,๐๐๐ บาท ป.โท อัตราค่าจ้าง ๑๖,๔๐๐ บาท ป.ตรี อัตราค่าจ้าง ๑๓,๓๐๐ บาท ปวส. อัตราค่าจ้าง ๑๐,๒๐๐ บาท ปวช. อัตราค่าจ้าง ๘,๓๐๐ บาท
๒. งบดำเนินการ ๒.๑ ค่าตอบแทน (๑) ค่าตอบแทน คณะผู้วิจัย (ให้ระบุตำแหน่งหรือตำแหน่งทางวิชาการเพื่อประกอบการพิจารณา)	- ให้เบิกจ่ายค่าตอบแทนทั้งคณะโดยใช้ระดับตำแหน่งของหัวหน้าโครงการวิจัยเป็นเกณฑ์ ดังนี้ ๑. ศาสตราจารย์หรือข้าราชการระดับ ๑๐ ไม่เกินปีละ ๒๐๐,๐๐๐ บาทต่อโครงการต่อคณะนักวิจัย ๒. รองศาสตราจารย์หรือข้าราชการระดับ ๘-๙ ลงมา ไม่เกินปีละ ๑๕๐,๐๐๐ บาทต่อโครงการต่อคณะนักวิจัย ๓. ผู้ช่วยศาสตราจารย์หรือข้าราชการระดับ ๖-๗ ลงมาไม่เกินปีละ ๑๒๐,๐๐๐ บาทต่อโครงการต่อคณะนักวิจัย	๑. กำหนดค่าตอบแทนคณะนักวิจัย (๑๐% ของวงเงินงบประมาณโครงการ ไม่รวมครุภัณฑ์และค่าธรรมเนียมสถาบัน) หากคำนวณแล้วไม่ถึง ๓๐,๐๐๐ บาท ให้ขั้นต่ำ ๓๐,๐๐๐ บาท และต้องไม่เกินอัตราตามระดับตำแหน่ง ๒. กรณีเป็นแผนงานวิจัย ผู้บริหารแผนงานสามารถเป็นหัวหน้าโครงการย่อยได้เพียงโครงการเดียวเท่านั้น และมีสิทธิได้รับค่าตอบแทนคณะนักวิจัยทั้ง ๒ สถานะ แต่รวมแล้วต้องไม่เกินอัตราตามระดับตำแหน่ง
(๒) ค่าตอบแทนที่ปรึกษา	- ให้จ่ายได้ไม่เกิน ๒ คนต่อโครงการ และคนละไม่เกิน ๑๐๐,๐๐๐ กรณีเป็นแผนงานวิจัย ไม่เกินแผนงานละ ๕ คน	๑. ต้องมีหนังสือยืนยันตอบรับจากที่ปรึกษา ๒. ต้องเป็นผู้มีความเชี่ยวชาญในสาขาวิชาการที่สำคัญของโครงการ โดยพิจารณาจาก - ประสบการณ์การทำงาน - คุณวุฒิ ๓. กำหนดจ่ายค่าตอบแทนที่ปรึกษาท่านละไม่เกิน ๑๐๐,๐๐๐ บาท ๔. กำหนดจ่ายค่าตอบแทนที่ปรึกษาโครงการวิจัยละไม่เกิน ๒ คน กรณีเป็นแผนงานวิจัยจ่ายไม่เกินแผนงานละ ๕ คน

รายการ	อัตรา	หลักเกณฑ์ (เงื่อนไข)
(๓) ค่าตอบแทนการปฏิบัติงานนอกเวลาราชการ	- ให้จ่ายตามความจำเป็นเหมาะสม	- กำหนดจ่ายตามระเบียบกระทรวงการคลัง ดังนี้ - วันทำการปกติ ชม.ละ ๕๐ บาท ไม่เกิน ๔ ชม. - วันหยุดราชการ ชม.ละ ๖๐ บาท ไม่เกิน ๗ ชม.
(๔) ค่าตอบแทนผู้ให้ข้อมูล (ผู้ตอบแบบสอบถาม ผู้ให้สัมภาษณ์)	- ผู้ให้ข้อมูลรายละไม่เกิน ๑๐๐ บาท กรณีข้อมูลมีระดับความยากสูงให้อยู่ในดุลพินิจของผู้ตรวจสอบทางวิชาการ	- ผู้ให้ข้อมูลรายละไม่เกิน ๑๐๐ บาท กรณีข้อมูลมีระดับความยากสูงให้อยู่ในดุลพินิจของผู้ตรวจสอบทางวิชาการ
(๕) ค่าตอบแทนกลุ่มตัวอย่าง	- ไม่เกิน ๒,๐๐๐ บาท ต่อครั้ง ต่อคน	- ไม่เกิน ๒,๐๐๐ บาทต่อครั้งต่อคน
(๖) ค่าตอบแทนวิทยากรในการฝึกอบรม	- ให้เป็นไปตามระเบียบกระทรวงการคลัง	- ให้เป็นไปตามระเบียบกระทรวงการคลัง ดังนี้ ๑. วิทยากรที่เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐให้จ่ายไม่เกิน ๖๐๐ บาท/ชั่วโมง ๒. นอกเหนือจากข้อ ๑ ให้จ่ายไม่เกิน ๑,๒๐๐ บาท/ชั่วโมง
๒.๒ ค่าใช้สอย (๑) ค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการ	- ให้เป็นไปตามระเบียบกระทรวงการคลัง	- ให้เป็นไปตามระเบียบกระทรวงการคลัง
(๒) ค่าใช้จ่ายในการสัมมนา/ฝึกอบรม	- ให้เป็นไปตามระเบียบกระทรวงการคลัง	- ให้เป็นไปตามระเบียบกระทรวงการคลัง
(๓) ค่าใช้สอยอื่น (ค่าจ้างเหมาบริการ, ค่าแรง, เงินประกันสังคม)	- ให้จ่ายตามความจำเป็นเหมาะสม	- ให้จ่ายตามความจำเป็นเหมาะสม
๒.๓ ค่าวัสดุ	- ให้จ่ายตามความจำเป็นเหมาะสม	- ให้จ่ายตามความจำเป็นเหมาะสม โดยแยกรายการวัสดุเป็นประเภท เช่น วัสดุสำนักงาน, วัสดุคอมพิวเตอร์, วัสดุวิทยาศาสตร์ เป็นต้น ซึ่งรายการวัสดุต้องมีราคาต่อหน่วยต่ำกว่า ๕,๐๐๐ บาท ยกเว้น วัสดุคอมพิวเตอร์ต้องมีราคาต่อหน่วยต่ำกว่า ๒๐,๐๐๐ บาท - สำหรับค่าวัสดุเชื้อเพลิง (ค่าน้ำมัน) กำหนดให้ กม.ละ ๔ บาท (โดยให้จัดทำรายละเอียดระยะเวลาทางที่เดินทาง)

รายการ	อัตรา	หลักเกณฑ์ (เงื่อนไข)
๓. งบลงทุน ๓.๑ ค่าครุภัณฑ์	- ให้จ่ายตามความจำเป็นเหมาะสม	- ให้จ่ายตามความจำเป็นเหมาะสม โดย แยกรายการครุภัณฑ์เป็นประเภท เช่น ครุภัณฑ์สำนักงาน, ครุภัณฑ์คอมพิวเตอร์, เป็นต้น ซึ่งรายการครุภัณฑ์ต้องมีราคาต่อ หน่วยสูงกว่า ๕,๐๐๐ บาท ยกเว้น ครุภัณฑ์คอมพิวเตอร์ต้องมีราคาต่อหน่วย สูงกว่า ๒๐,๐๐๐ บาท - ให้แนบใบเสนอราคาครุภัณฑ์
๓.๒ ค่าสิ่งก่อสร้าง	- ให้จ่ายตามความจำเป็นเหมาะสม	- ให้จ่ายตามความจำเป็นเหมาะสม ซึ่ง เป็นรายจ่ายเพื่อประกอบขึ้นใหม่ ตัด แปลงต่อเติมหรือปรับปรุงสิ่งก่อสร้างมี วงเงินเกินกว่า ๕๐,๐๐๐ บาท - ให้แนบใบเสนอราคาสิ่งก่อสร้าง
๔. ค่าธรรมเนียมอุดหนุน สถาบัน (ให้หมายรวมถึงค่า สาธารณูปโภคด้วย)	- ให้จ่ายตามความจำเป็นเหมาะสม	- กำหนดจ่ายไม่เกินร้อยละ ๑๐ ของงบ วิจัยไม่รวมค่าครุภัณฑ์และสิ่งก่อสร้าง

๘. แสดงภาพรวมของงบประมาณการวิจัยที่เสนอขอในแต่ละปี ตลอดการวิจัยโดยแยกเป็นงบ
บริหารแผนงานวิจัย และโครงการย่อย

โครงการ/หมวดค่าใช้จ่าย	ปีที่ ๑	ปีที่ ๒	ปีที่ ...
แผนงานวิจัย.....			
โครงการย่อยที่ ๑.....			
โครงการย่อยที่ ๒.....			
โครงการย่อยที่			
รวมทั้งสิ้น			

ทั้งนี้ จากการเข้ารับอบรมในครั้งนี้ นับว่ามีประโยชน์อย่างมาก ในการเพิ่มพูนองค์ความรู้และ
ทักษะในการเขียนข้อเสนอโครงการวิจัย เพื่อของงบประมาณแผ่นดินและเทคนิคการเขียนงบประมาณค่าใช้จ่าย
ในโครงการวิจัยได้อย่างถูกต้อง

เอกสารอ้างอิง

สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.). (๒๕๕๗). *กรอบการวิจัยประจำปีงบประมาณ ๒๕๕๘*.

กรุงเทพฯ : กองบริหารแผนและงบประมาณการวิจัย (กบง.)

“รู้จักอาเซียน”

เรียบเรียงโดย...สิริสรุ กระแสร์สุนทร

จากทิศทางของเศรษฐกิจโลกเช่นปัจจุบันที่ให้เสรีภาพแก่ภาคเอกชนในการเลือกดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจ โดยเอกชนมีกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินและสามารถเป็นเจ้าของปัจจัยทางการผลิตหรือเศรษฐกิจทรัพย์ต่างๆ ที่ตนหามาได้ มีเสรีภาพในการประกอบธุรกิจ รวมทั้งยังสามารถเลือกอุปโภคบริโภคสินค้าและบริการได้อย่างเสรี แต่เสรีภาพดังกล่าวจะต้องอยู่ภายใต้ขอบเขตของกฎหมาย หรืออาจเรียกสภาพเศรษฐกิจดังกล่าวด้วยชื่ออย่างเป็นทางการว่า “ยุคทุนนิยม” โดยในยุคทุนนิยมนี้เศรษฐกิจถือเป็นตัวขับเคลื่อนและผลักดันให้แต่ละประเทศก้าวไปข้างหน้า ประกอบกับประเทศต่าง ๆ นั้นจำเป็นที่จะต้องพึ่งพาอาศัยและอยู่รวมกันเป็นสังคมโลกไม่สามารถอยู่อย่างโดดเดี่ยวเช่นในอดีตได้อีกต่อไป จึงต้องมีการรวมกลุ่มรวมตัวกันของประเทศในแต่ละภูมิภาคเพื่อเพิ่มอำนาจในการต่อรองและเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันในเวทีโลกเพื่อให้ได้มาซึ่งผลประโยชน์ร่วมกันและพัฒนาประเทศในภูมิภาคไปพร้อม ๆ กัน

ด้วยเหตุนี้กลุ่มประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ จึงมีแนวคิดที่จะรวมตัวกันขึ้น โดยอาเซียนหรือสมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (ASEAN : The Association of South East Asian Nations) ได้ก่อตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 8 สิงหาคม พ.ศ. 2510 โดยประเทศผู้ร่วมก่อตั้งประกอบด้วย ไทย อินโดนีเซีย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ และสิงคโปร์ และใน พ.ศ. 2527 ประเทศบรูไน ดารุสซาลาม ได้ขอเข้าร่วมเป็นประเทศสมาชิกเพิ่มเติม ต่อมาใน พ.ศ. 2538 ประเทศเวียดนามได้ขอเข้าร่วมเป็นสมาชิกเพิ่มเติมอีกประเทศหนึ่งตามลำดับ ส่วนประเทศพม่าและลาวได้ขอเข้าร่วมเป็นสมาชิกใน พ.ศ. 2540 และประเทศสุดท้ายที่ขอเข้าร่วมเป็นสมาชิก คือ กัมพูชา โดยขอเข้าร่วมเป็นสมาชิกอาเซียน เมื่อ พ.ศ. 2542

นับตั้งแต่เริ่มก่อตั้งอาเซียนขึ้นประเทศสมาชิกในกลุ่มต่างผลัดเปลี่ยนหมุนเวียนกันเป็นเจ้าภาพในการจัดการประชุมระหว่างประเทศเรื่อยมา จนเมื่อการประชุมสุดยอดผู้นำอาเซียนครั้งที่ 12 เมื่อเดือนมกราคม พ.ศ. 2550 ณ ประเทศฟิลิปปินส์ ผู้นำอาเซียนได้ประกาศปฏิญญาเซบูว่าด้วยการเร่งรัดการจัดตั้งประชาคมอาเซียน (Cebu Declaration on the Acceleration of the Establishment of an ASEAN Community by 2015) โดยได้มีการตกลงให้มีการเร่งรัดการจัดตั้งประชาคมอาเซียนให้แล้วเสร็จภายใน พ.ศ. 2558 แต่เนื่องจากยังมีข้อตกลงและขั้นตอนต่าง ๆ อีกพอสมควรที่ประเทศสมาชิกยังหาข้อสรุปร่วมกันยังไม่แล้วเสร็จ อาทิ ประเด็นเรื่องการตรวจลงตราภาษีอากรสินค้า ภาวะเปียบว่าด้วยการลงทุนระหว่างประเทศ เป็นต้น ดังนั้น ที่ประชุมสุดยอดผู้นำอาเซียนครั้งที่ 21 เมื่อเดือนพฤศจิกายน 2555 ณ กรุงพนมเปญ ประเทศกัมพูชา จึงมีมติให้เลื่อนกำหนดการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนออกไปก่อนจากเดิม คือ วันที่ 1 มกราคม 2558 เป็นวันที่ 31 ธันวาคม 2558

ดังนั้น เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมและรู้จักเพื่อนบ้านร่วมประชาคมอาเซียนของเราให้มากขึ้น ปิดท้ายวิจัยฉบับนี้ขอแนะนำเสนอข้อมูลสำคัญของประเทศในกลุ่มประชาคมอาเซียน โดยมีข้อมูลดังนี้

ประเทศบรูไน ดารุสซาลาม (Brunei Darussalam)

ชื่ออย่างเป็นทางการ : เนการา บรูไน ดารุสซาลาม (Negara Brunei Darussalam)

เมืองหลวง : บันดาร์ เสรี เบกาวัน

ภาษา : ภาษามาเลย์ เป็นภาษาราชการ รองลงมาเป็นอังกฤษ และจีน

ประชากร : ประกอบด้วย ชาวมาเลย์ (ร้อยละ 66) จีน (ร้อยละ 11) และเชื้อสายอื่น ๆ (ร้อยละ 23)

นับถือศาสนา : อิสลาม (ร้อยละ 67) พุทธ (ร้อยละ 13) คริสต์ (ร้อยละ 10) และศาสนาฮินดู (ร้อยละ 10)

ระบบการปกครอง : ระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์

จุดแข็ง

- การเมืองค่อนข้างมั่นคง
- รายได้เฉลี่ยต่อคนเป็นอันดับ 2 ในกลุ่มประเทศอาเซียน หรืออันดับ 26 ของโลก
- เป็นประเทศผู้ส่งออกน้ำมันรายใหญ่

ข้อควรรู้

- ประชาชนจากประเทศในกลุ่มอาเซียนที่จะขอเดินทางเข้าประเทศบรูไนฯ สามารถขอทำวีซ่าได้ที่ ตม. ของประเทศบรูไนฯ และสามารถอยู่ได้นาน 2 สัปดาห์
- ควรหลีกเลี่ยงเสื้อผ้าสีเหลือง เพราะชาวบรูไนฯ ถือว่าเป็นสีของพระมหากษัตริย์
- การทักทายจะจับมือกันเบา ๆ
- ตามธรรมเนียมของชาวบรูไนจะไม่มีกรจับมือเพศต้องข้าม

- การใช้นิ้วชี้เพื่อชี้ไปที่คนหรือสิ่งของถือว่าไม่สุภาพ ควรใช้หัวแม่มือชี้แทน
- ไม่ใช้มือซ้ายในการส่งของให้ผู้อื่น
- สตรีเวลานั่งจะไม่ให้เท้าชี้ไปทางผู้ชายและไม่ส่งเสียงหรือหัวเราะเสียงดัง
- วันหยุด คือ วันศุกร์และวันอาทิตย์ โดยในวันศุกร์ ระหว่างเวลา 12.00 - 14.00 น. ร้านค้าจะปิดให้บริการ
- การจัดงานหรือจัดกิจกรรมต่าง ๆ ในช่วงเย็น ต้องจัดหลัง เวลา 20.00 น.

ประเทศกัมพูชา (Cambodia)

ชื่ออย่างเป็นทางการ : ราชอาณาจักรกัมพูชา (Kingdom of Cambodia)

เมืองหลวง : พนมเปญ

ภาษา : ภาษาเขมร เป็นภาษาราชการ รองลงมาเป็นอังกฤษ ฝรั่งเศส เวียดนาม และจีน

ประชากร : ประกอบด้วย ชาวเขมร (ร้อยละ 94) จีน (ร้อยละ 4) และเชื้อสายอื่นๆ (ร้อยละ 2)

นับถือศาสนา : พุทธ (นิกายเถรวาท) เป็นหลัก

ระบบการปกครอง : ประชาธิปไตยแบบรัฐสภา โดยมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขภายใต้รัฐธรรมนูญ

จุดแข็ง

- ค่าจ้างแรงงานต่ำที่สุดในกลุ่มประเทศอาเซียน
- มีทรัพยากรธรรมชาติหลากหลายและสมบูรณ์

ข้อควรรู้

- ผู้ที่จะเดินทางเข้าไปในประเทศกัมพูชา และประสงค์จะอยู่ทำธุรกิจเป็นระยะเวลาเกิน 3 เดือน ควรฉีดยาป้องกันโรคไทฟอยด์ และไวรัสตับอักเสบบีและซี
- เพื่อนผู้ชายสามารถจับมือกัน ถือเป็นเรื่องปกติ
- ผู้หญิงห้ามแต่งตัวเซ็กซี่ และผู้ชายที่ไว้ผมยาวจะมีภาพลักษณ์เป็นนักเลง
- ห้ามจับศีรษะ คนกัมพูชาถือว่าเป็นส่วนสำคัญที่สุดของร่างกาย
- การสบต้ามกเกินไป ถือว่าไม่ให้เกียรติกัน

ประเทศอินโดนีเซีย (Indonesia)

ชื่ออย่างเป็นทางการ : สาธารณรัฐอินโดนีเซีย (Republic of Indonesia)

เมืองหลวง : จาการ์ตา

ภาษา : ภาษาอินโดนีเซีย เป็นภาษาราชการ แต่มีภาษาถิ่นอีกมากกว่า 583 ภาษา

ประชากร : ประกอบด้วย ชาวพื้นเมืองหลายกลุ่ม โดยประชากรร้อยละ 60 อาศัยอยู่บนเกาะชวา

นับถือศาสนา : อิสลาม (ร้อยละ 87) คริสต์ (ร้อยละ 10) และศาสนาอื่น ๆ (ร้อยละ 3)

ระบบการปกครอง : ประชาธิปไตยโดยมีประธานาธิบดีเป็นประมุข และเป็นหัวหน้าฝ่ายบริหาร

จุดแข็ง

- มีขนาดเศรษฐกิจใหญ่ที่สุดในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้
- มีจำนวนประชากรมากที่สุดในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และมากเป็นอันดับ 4 ของโลก

ข้อควรรู้

- ไม่ควรใช้มือซ้ายในการรับ-ส่งสิ่งของ เพราะ คนมุสลิมในอินโดนีเซียถือว่าการใช้มือซ้ายส่งสิ่งของไม่สุภาพ
- นิยมใช้มือรับประทานอาหาร
- ไม่ควรชี้นิ้วด้วยนิ้วชี้ ควรใช้นิ้วโป้งชี้แทน
- ไม่จับศีรษะ รวมทั้งการลูบศีรษะเด็ก
- การครอบครองยาเสพติด อาวุธ หนังสือโป้ หรือภาพอนาจาร มีบทลงโทษหนัก
- มอเตอร์ไซค์รับจ้างมีมิเตอร์
- พิธีศพใส่ชุดสีอะไรไปร่วมงานก็ได้

ประเทศลาว (Laos)

ชื่ออย่างเป็นทางการ : สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (The Lao People's Democratic Republic)

เมืองหลวง : เวียงจันทน์

ภาษา : ภาษาลาว เป็นภาษาราชการ

ประชากร : ประกอบด้วย ชาวลาวกลุ่ม (ร้อยละ 68) ลาวเทิง (ร้อยละ 22) ลาวสูง (ร้อยละ 9) และเชื้อสายอื่น ๆ (ร้อยละ 1)

นับถือศาสนา : พุทธ (ร้อยละ 75) นับถือผี (ร้อยละ 16) และศาสนาอื่น ๆ (ร้อยละ 9)

ระบบการปกครอง : สังคมนิยมคอมมิวนิสต์ (ทางการลาวใช้คำว่า ระบบประชาธิปไตยประชาชน)

จุดแข็ง

- ค่าจ้างแรงงานค่อนข้างต่ำ
- การเมืองมีเสถียรภาพ

ข้อควรรู้

- ลาว มีตัวอักษรคล้ายของไทย ทำให้คนไทยอ่านหนังสือลาวได้ไม่ยากนัก ส่วนคนลาวอ่านหนังสือไทยได้คล่องมาก
- ลาว ขับรถชิดขวา
- เมื่อต้องไปติดต่อราชการหญิงต้องนุ่งผ้าซิ่น
- อย่าซื้อน้ำหอมให้กัน
- เข้าบ้านต้องถอดรองเท้า และถ้าเจ้าของบ้านเสิร์ฟน้ำให้ต้องดื่ม

ประเทศมาเลเซีย (Malaysia)

ชื่ออย่างเป็นทางการ : มาเลเซีย (Malaysia)

เมืองหลวง : กัวลาลัมเปอร์

ภาษา : ภาษามาเลย์ เป็นภาษาราชการ รองลงมาเป็นอังกฤษและจีน

ประชากร : ประกอบด้วย ชาวมาเลย์ (ร้อยละ 40) จีน (ร้อยละ 33) อินเดีย (ร้อยละ 10) คนพื้นเมืองเกาะบอร์เนียว (ร้อยละ 10) และเชื้อสายอื่น ๆ (ร้อยละ 7)

นับถือศาสนา : อิสลาม (ร้อยละ 60) พุทธ (ร้อยละ 19) คริสต์ (ร้อยละ 11) และศาสนาอื่น ๆ (ร้อยละ 10)

ระบบการปกครอง : ประชาธิปไตยในระบบรัฐสภา

จุดแข็ง

- มีปริมาณน้ำมันสำรองมากเป็นอันดับ 3 ในกลุ่มประเทศเอเชียแปซิฟิก
- มีปริมาณก๊าซธรรมชาติมากเป็นอันดับ 2 ในกลุ่มประเทศเอเชียแปซิฟิก

ข้อควรรู้

- ผู้ที่นับถือศาสนาอิสลามจะได้รับสิทธิพิเศษจากรัฐบาล คือ ได้เงินอุดหนุนทางการศึกษา สาธารณสุข การคลอดบุตร พิธีแต่งงาน และพิธีศพ
- มาเลเซียมีปัญหาประชากรหลากหลายเชื้อชาติ
- นิยมใช้มือขวาเพียงข้างเดียวในการรับประทานอาหาร และรับ-ส่งสิ่งของ
- เครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็นสิ่งต้องห้าม

ประเทศเมียนมาร์ หรือพม่า (Myanmar)

ชื่ออย่างเป็นทางการ : สหภาพพม่า (Union of Myanmar)

เมืองหลวง : เนปิดอว์

ภาษา : ภาษาพม่า เป็นภาษาราชการ

ประชากร : ประกอบด้วยชาวพม่า (ร้อยละ 68) ไทยใหญ่ (ร้อยละ 8) กระเหรี่ยง (ร้อยละ 7) ยะไข่ (ร้อยละ 4) จีน (ร้อยละ 3) มอญ (ร้อยละ 2) อินเดีย (ร้อยละ 2) และเชื้อสายอื่น ๆ (ร้อยละ 6)

นับถือศาสนา : พุทธ (ร้อยละ 90) คริสต์ (ร้อยละ 5) อิสลาม (ร้อยละ 3.8) และศาสนาอื่น ๆ (ร้อยละ 1.2)

ระบบการปกครอง : เผด็จการทหาร ปกครองโดยรัฐบาลทหารภายใต้สภาสันติภาพและการพัฒนาแห่งรัฐ

จุดแข็ง

- มีพรมแดนประเทศเชื่อมต่อกับจีนและอินเดีย
- ค่าจ้างแรงงานค่อนข้างต่ำ
- มีทรัพยากรธรรมชาติ น้ำมัน และก๊าซธรรมชาติจำนวนมาก

ข้อควรรู้

- เข้าวัดต้องถอดรองเท้า ถูเก้า
- ห้ามเหยียบเงาพระสงฆ์
- ไม่ควรใส่กระโปรงหรือกางเกงขาสั้น ในสถานที่สาธารณะและศาสนสถาน
- ผู้หญิงและผู้ชายนิยมใช้ตะนาคทาหน้า
- ผู้ชายพม่าชอบเคี้ยวหมาก

ประเทศฟิลิปปินส์ (Philippines)

ชื่ออย่างเป็นทางการ : สาธารณรัฐฟิลิปปินส์ (Republic of the Philippines)

เมืองหลวง : มะนิลา

ภาษา : ภาษาประจำชาติ คือ ภาษาตากาล็อก ส่วนภาษาอังกฤษ เป็นภาษาราชการ นอกจากนี้ยังมีการใช้ภาษาสเปน จีนฮกเกี้ยน จีนแต้จิ๋ว ฟิลิปปินส์ ฯลฯ

ประชากร : ประกอบด้วยชาวมาเลย์ (ร้อยละ 40) จีน (ร้อยละ 33) อินเดีย (ร้อยละ 10) ชนพื้นเมืองเกาะบอร์เนียว (ร้อยละ 10) และเชื้อสายอื่น ๆ (ร้อยละ 7)

นับถือศาสนา : คริสต์นิกายโรมันคาทอลิกและนิกายโปรเตสแตนต์ (ร้อยละ 92) อิสลาม (ร้อยละ 5) และศาสนาอื่น ๆ (ร้อยละ 3)

ระบบการปกครอง : ประชาธิปไตยแบบมีประธานาธิบดีเป็นประมุขและเป็นหัวหน้าฝ่ายบริหาร

จุดแข็ง

- ประชาชนส่วนใหญ่สามารถสื่อสารด้วยภาษาอังกฤษได้เป็นอย่างดี

ข้อควรรู้

- การเข้าไปประกอบธุรกิจในประเทศฟิลิปปินส์ เช่น การลงทุนร่วมกับฝ่ายฟิลิปปินส์จำเป็นต้องมีการศึกษาข้อมูลให้ละเอียด โดยเฉพาะในด้านกฎหมาย การจดทะเบียนภาษี และปัญหาทางด้านแรงงาน เป็นต้น

- การทำสะเวย หมายถึง ทำหาย

- การไปรับประทานอาหารบ้านเพื่อนสามารถห่อกลับไปได้ แต่ควรมีของฝากไปให้เขาด้วย

- นิยมตกแต่งบ้านเรือนเพื่อต้อนรับเทศกาลคริสต์มาสก่อนล่วงหน้าประมาณ 2 เดือน

ประเทศสิงคโปร์ (Singapore)

ชื่ออย่างเป็นทางการ : สาธารณรัฐสิงคโปร์ (Republic of Singapore)

เมืองหลวง : เป็นประเทศเดียวที่ไม่มีเมืองหลวงเนื่องจากภูมิประเทศเป็นเกาะขนาดเล็ก (710 ตารางกิโลเมตร) จึงบริหารประเทศทั้งหมดเป็นแบบรัฐเดี่ยว

ภาษา : มีภาษาราชการ 4 ภาษา ประกอบด้วย มาเลย์ อังกฤษ จีน และทมิฬ โดยสิงคโปร์ส่งเสริมให้ประชาชนพูดและใช้ได้อย่างน้อย 2 ภาษาเพื่อติดต่อกันและในชีวิตประจำวัน

ประชากร : ประกอบด้วยชาวจีน (ร้อยละ 76.5) มาเลย์ (ร้อยละ 13.8) อินเดีย (ร้อยละ 8.1) และเชื้อสายอื่น ๆ (ร้อยละ 1.6)

นับถือศาสนา : พุทธ (ร้อยละ 43) อิสลาม (ร้อยละ 14) คริสต์ (ร้อยละ 14) ฮินดู (ร้อยละ 4) และไม่
นับถือศาสนาใด ๆ (ร้อยละ 25)

ระบบการปกครอง : สาธารณรัฐ (ประชาธิปไตยแบบรัฐสภา มีสภาเดียว) โดยมีประธานาธิบดีเป็น
ประมุข และมีนายกรัฐมนตรีเป็นหัวหน้าฝ่ายบริหาร

จุดแข็ง

- รายได้เฉลี่ยต่อคน เป็นอันดับ 1 ในกลุ่มประเทศอาเซียน และเป็นอันดับ 15 ของโลก

- แรงงานมีทักษะสูง

- มีที่ตั้งเอื้อต่อการเป็นศูนย์กลางการเดินเรือ

ข้อควรรู้

- หน่วยงานราชการจะเปิดทำการในวันจันทร์ - ศุกร์ ระหว่างเวลา 08.30 - 13.00 น. และเวลา 14.00 - 16.30 น. ส่วนในวันเสาร์ เปิดทำการระหว่างเวลา 08.00 - 13.00 น.
- การหลบหนีเข้าเมือง การประกอบอาชีพเร่ร่อน การขายบริการ ถือว่ามีความผิดตามกฎหมาย จะถูกลงโทษอย่างรุนแรง
- การลักลอบนำยาเสพติด อาวุธปืน และสิ่งผิดกฎหมายอื่นๆ เข้าประเทศจะได้รับบทโทษอย่างรุนแรงถึงขั้นประหารชีวิต
- ขึ้นบันไดเลื่อนให้ยืนชิดซ้าย
- ห้ามทิ้งขยะเรี่ยราด และห้ามเก็บผลไม้ในที่สาธารณะ

ประเทศเวียดนาม (Vietnam)

ชื่ออย่างเป็นทางการ : สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม (Socialist Republic of Vietnam)

เมืองหลวง : ฮานอย

ภาษา : ภาษาเวียดนาม เป็นภาษาราชการ

ประชากร : ประกอบด้วยชาวเวียดนาม (ร้อยละ 80) เขมร (ร้อยละ 10) และเชื้อสายอื่น ๆ (ร้อยละ 10)

นับถือศาสนา : พุทธนิกายมหายาน (ร้อยละ 70) คริสต์ (ร้อยละ 15) และศาสนาอื่น ๆ (ร้อยละ 15)

ระบบการปกครอง : ระบบสังคมนิยม โดยมีพรรคคอมมิวนิสต์เป็นพรรคการเมืองเดียว

จุดแข็ง

- มีปริมาณน้ำมันสำรองมากเป็นอันดับ 2 ในกลุ่มประเทศเอเชียแปซิฟิก
- ค่าจ้างแรงงานเกือบต่ำสุดในกลุ่มประเทศอาเซียน (รองจากจากกัมพูชา)

ข้อควรรู้

- หน่วยงานราชการ สำนักงาน และหน่วยให้บริการด้านสาธารณสุข เปิดทำการระหว่างเวลา 08.00 - 16.30 น. ตั้งแต่วันจันทร์ - วันศุกร์
- เวียดนามไม่อนุญาตให้ถ่ายภาพอาคารที่ทำการต่าง ๆ ของรัฐ
- คดียาเสพติด การฉ้อโกงหน่วยงานของรัฐ มีโทษถึงประหารชีวิต
- ใช้การตีกลองแทนเสียงออดเวลาเข้าเรียน
- ชุदनักเรียนหญิง เรียกว่า ชุดอ่าวหญ่าย

- ไม่นิยมถ่ายรูป 3 คนอย่างเด็ดขาด เพราะมีความเชื่อว่าจะทำให้เบื่อกัน หรือแยกกัน หรือใครคนใดอาจถึงแก่ชีวิตได้

- ต้องเชิญผู้ใหญ่รับประทานอาหารก่อน

เอกสารอ้างอิง

ธงอาเซียน 10 ประเทศ และสัญลักษณ์ของอาเซียน. สืบค้น 3 ธันวาคม 2557.

จาก [http:// highlight.kapook.com/view/75319](http://highlight.kapook.com/view/75319).

ธวัชกร ฉัตรธรรม. (2557). **100 เรื่องชวนรู้ คู่อาเซียน.** (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ: แพรธรรม สำนักพิมพ์.

ประเทศสมาชิกอาเซียน. สืบค้น 4 ธันวาคม 2557. จาก <http://www.crc.ac.th/ASEAN/aseancountry.pdf>.

ประเทศอาเซียน 10 ประเทศ. สืบค้น 3 ธันวาคม 2557. จาก <http://www.thai-aec.com/ประเทศอาเซียน-10-ประเทศ>.

รู้จักประเทศอาเซียนก่อนก้าวสู่ประชาคมอาเซียน 2558. สืบค้น 3 ธันวาคม 2557. จาก [http:// highlight.kapook.com/view/67028](http://highlight.kapook.com/view/67028).

วรรณภา ไชยศรี. (15 ตุลาคม 2550). **ระบบเศรษฐกิจแบบทุนนิยม.** สืบค้น 1 ธันวาคม 2557. จาก <http://www.l3nr.org/posts/84365>.